

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarnе Ravne

Ureja uredniški odbor
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Ivanka Prisljan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 86 031, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

NALOGE PO VOLITVAH

V formalnem smislu po volitvah delegatov v delavske svete TOZD nismo daleč do dokončnega organiziranja novih TOZD v Železarni Ravne in dokončnega konstituiranja delovne organizacije, ki bo delovala po novih načelih samoupravne organiziranosti in samoupravnega urejanja odnosov.

Prazno

V dejanskem smislu pa stopamo v fazo uresničevanja novih odnosov, ki smo jih šele zastavili. Naloga ni enostavna, kar smo ugotavljali že pri pripravi začetnih dokumentov, predvsem analize o pogojih za organiziranje novih TOZD v Železarni Ravne. Že tedaj smo ugotavljali, kar je

prisotno tudi danes, da naše samoupravljanje v železarni nima še takih oblik, po katerih naj bi delavci čimbolj neposredno odločali o delu in pogojih dela in o ustvarjenem dohodku. Z organiziranjem novih TOZD to odpravljamo, saj uvajamo na tem področju nove kvalitete. Na drugi strani pa vsi živimo in tudi že poskušamo misliti po načelih pričakovanega novega zakona o združenem delu. Ko smo delavci razpravljali o osnutku tega zakona, smo obenem ugotavljali, da ne smemo izpustiti sedanje priložnosti pri organiziranju novih TOZD in šele kasneje naše delovanje prilagoditi razmeram, ki jih bo prinesel zakon, ampak smo dolžni že v sedanji fazi uresničevati nove kvalitete.

V naši železarni pričtenja na področju samoupravnega urejanja odnosov delovati dvajset temeljnih organizacij. Tako delovanje v okviru delovne organizacije zahteva zavestne samoupravljalce in da našega delovanja ne bomo korigirali na podlagi negativnih izkušenj, smo dolžni pričeti z družbenopolitičnim izobraževanjem. To izobraževanje naj zajema ne le nosilce samoupravnih funkcij, ampak v določeni obliki vse delavce TOZD, ker le skupaj odločamo o najpomembnejših zadevah dela in poslovanja. Potrebno bo pripraviti izobraževalni program, ki mora biti v skladu s politiko samoupravljanja.

Pri nadaljnjem konstituiranju delovne organizacije je morda ena najbolj aktualnih nalog, ki jo je treba rešiti v res kratkem času, vzpostavitev novih dohodkovnih odnosov. Že v naslednjem mesecu bomo sklepali in odločali o teh odnosih, saj smo dolžni skleniti samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev. Na tem področju smo imeli še dosti pomislekov pred obravnavo osnutka zakona o združenem delu. Če bo zakon v tem delu sprejet v obliki, kot to določa osnutek zakona, bodo dileme odpravljene, naša naloga pa bo, da zakonska načela oživimo v praksi. Prvi korak k temu pa je vsekakor sklenitev sporazuma.

Cestokrat se pojavlja vprašanje, kdaj bomo po novi začetni poti dejansko polno zaživel. Vsekakor po konstituiranju delovne organizacije. Rezultati nove organizacijske oblike združenega dela pa se morajo pokazati že sedaj, ne pa morda ob koncu naslednjega poslovnega leta, ko bomo ugotavljali uspehe dela novih

TOZD po zaključnem računu. Od nove samoupravne organiziranosti pričakujemo ne le nov odnos do samoupravljanja in nove rezultate na tem področju, ampak v prvi vrsti tudi boljši odnos do dela in boljše delovne

rezultate. Ta misel mora biti prisotna že sedaj, ko uvajamo nove kvalitete, saj nam bodo le delovni rezultati potrdili, da je večja produktivnost in večji dohodek materialni temelj samoupravljanja.

Kako dosegamo gospodarski načrt

Zmanjšanje naročil v predelovalnih obratih in obratih mehaniske obdelave se v mesecu juliju odraža v proizvodnji skoraj vseh obratov, tudi jeklarne. Cela de-

lovna organizacija je izdelala 41,2% manj izdelkov kot predvideva mesečni načrt, od obratov

(Nadaljevanje na 2. strani)

Kmalu bo jesen

IZ VSEBINE

- Proizvodnja Slovenskih železarn v juliju
- Naša anketa: Delavci o reorganizaciji
- O oblikovanju samoupravnih splošnih aktov
- Skoraj vsak deseti delavec — invalid
- Ob izvolitvi novih delegatov
- Pregled pogostnosti nesreč pri delu v železarni za I. polletje 1976
- Priprava in organizacija sestanka
- Optimalno branje
- S knjižne police
- Rekreativna in šport
- Gibanje zaposlenih
- Mladi fužinar

(Nadaljevanje s 1. strani)

pa je le obrat strojev in delov za 25,4% presegel plan.

Tako porazen rezultat je posledica pomanjkanja naročil in zmanjševanja zaloga, ki so se v zadnjih mesecih nabrale predvsem v valjarni. Zato je jeklarna ustavila eno od 40 t elektro obločnih peči, valjarna pa je za predelavo uporabila gredice iz zaloge.

Ce je odločitev o zmanjševanju zaloga polizdelkov vplivala na skupno proizvodnjo, pa nikakor ne bi smela vplivati na blagovno proizvodnjo, ki je prav tako za 33,9% nižja od načrtovane. Vzrok je v teh primerih treba skoraj izključno iskati v pomanjkanju

naročil in v posameznih obratih v neustreznem asortimentu izdelkov, ki so jih izdelali v juliju.

Čeprav smo odpremili nekaj izdelkov tudi iz zaloge, je vrednost prodanih izdelkov 10,9% nižja od planirane. V primerjavi s podatkom o količini izdelkov za prodajo (blagovna proizvodnja) je takšen obseg prodaje boljši od pričakovanega. Analiza pa kaže, da je znatno presegel planirano realizacijo obrat strojev in delov, kar pomeni, da je poleg drugega vplivala na realizacijo predvsem struktura prodanih izdelkov.

Kako so dosegali planirano proizvodnjo in prodajo posamezni obrati in TOZD, prikazuje tabela.

Obrat (TOZD)	% doseganja planirane skupne proizvodnje		% doseganja načrta eksterne realizacije	
	mesec julij	kumulativno za 7 mesecev	mesec julij	kumulativno za 7 mesecev
Jecklarna	56,0	90,9	—	—
Jeklolivarna	82,4	96,3	76,4	100,5
Valjarna	57,2	81,0	76,7	86,9
Kovačnica	66,8	98,0	71,7	91,4
Jeklovlek	56,3	77,1	55,9	72,1
Skupaj TOZD metal. proizv.	57,8	86,5	73,3	88,5
Obrat strojev in delov	125,4	103,8	170,8	104,3
Obrat ind. nožev	35,2	81,8	82,5	76,7
Obrat pnevmat. strojev	79,5	78,8	115,6	95,4
Vzmetarna	66,9	75,4	76,8	82,7
Skupaj TOZD mehanske obdel.	91,7	89,2	131,9	94,3
TOZD TRO Prevalje	68,0	80,6	80,5	84,2
Skupaj delovna organizacija	58,8	86,6	89,1	90,0

V juliju so predvsem obrati TOZD metalurške proizvodnje veliko zaostali za mesečnim načrtom. Jecklarna je proizvodnjo jekla prilagodila predelovalnim obratom, jeklolivarno je pestila slaba kvaliteta livarskih peskov, valjarna nima ustreznih naročil, asortiment sprejetih naročil pa je takšen, da zmanjšuje produktivnost, kovačnica je prvič v juliju morala znižati proizvodnjo zaradi pomanjkanja naročil, jeklovlek pa se s tem problemom spopada že vse leto. Tako je TOZD MP izdelala za 42,2% nižjo proizvodnjo kot predvideva načrt, vred-

nost prodanih izdelkov pa za 26,7% zaostaja za načrtom. Valjarna je odpemila večjo količino paličastega jekla iz zaloge, zato pri realizaciji ne zaostaja toliko za načrtom kot pri proizvodnji.

TOZD mehanske obdelave je v juliju dosegla 91,7% planirane proizvodnje samo zaradi velike proizvodnje obrata strojev in delov, ki je presegel mesečni načrt za 25,4% in je edini obrat, ki presega kumulativni načrt proizvodnje in prodaje. Ostali obrati mehanske obdelave dosegajo veliko slabše rezultate predvsem

zaradi pomanjkanja naročil in neustreznega asortimenta.

Tudi TOZD TRO Prevalje ne izpolnjuje načrta, vzroki za to pa so podobni kot v prvih dveh TOZD.

Zaradi slabih proizvodnih rezultatov in novih predpisov, ki določajo način ugotavljanja dohodka (po plačani realizaciji), smo I. polletje zaključili z izgubo. V juliju pa ugotavljamo, da so zmanjšali proizvodnjo tudi obrati, ki so v prvem polletju dosegli dobre rezultate. Zato moramo pričakovati, da bo tudi za julij finančni rezultat slab. Za mesec avgust so napovedi bolj optimistične v valjarni, drugi obrati pa

še ne predvidevajo večjega povečanja proizvodnje.

Proizvodnja predelovalne industrije v naši državi ponovno počasi raste, zato lahko pričakujemo, da bo tudi za našo delovno organizacijo več naročil. Slab položaj pa bomo popravili lahko le, če si bomo vsi (vsak na svojem področju dela) prizadevali, da bomo ponovno dosegali takšne uspehe kot v preteklosti.

V toku je akcija za povečanje obsega proizvodnje in prodaje. V zadnjih štirih mesecih sicer ne bomo mogli nadomestiti vsega zamujenega, bistveno pa lahko izboljšamo rezultate, ki jih dosegamo sedaj.

Z. I.

Proizvodnja Slovenskih železarn v juliju

Konec avgusta, po enomesečnem deževnem obdobju, se še komaj spominjamo, kako vroče je bilo julija. V mesecu vročine in dopustov so bili že običajno proizvodni rezultati pod letnim mesečnim poprečjem. Letošnji podatki so slabši kot nekaj let nazaj, dotok naročil pa še vedno ne kaže na večjo potrebo oživiljanja proizvodnje, vsaj v juliju ne, medtem ko se stanje v avgustu popravlja.

Proizvodnja surovega železa, razen februarja letos, že dolgo ni bila pod 16.300 ton. Vzrok za to je treba iskati v slabi kvaliteti rude iz Ljubije in pri vseh posledicah, ki nastopajo pri jeseniških plavžih. Leta 1975 je bila juljska proizvodnja ena boljših mesečnih dosežkov in je bila za okoli 1.250 ton večja od letošnje. Zbirni podatek kaže, da je v sedmih mesecih proizvodnja surovega železa še vedno 2% nad načrtovano, čeprav je bil mesečni načrt dosežen samo 98%.

Za proizvodnjo jekla, ki je bila že prejšnji mesec po dolgem času prvič pod 60.000 ton, moramo žal ugotoviti, da je bila ta mesec še nižja. Julija meseca 1973 je znašala 57.464 ton, 1974. leta je bila 61.228 ton, lansko leto 64.895 ton in letos 55.934 ton. Ob koncu sedmega meseca so znašale zaloge ingotov in gredic oziroma vložka za valjarne okoli 48.000 t ali samo 8.000 ton manj, kot je znašala proizvodnja jekla v preteklem mesecu. Izvršitev mesečnega plana je razumljivo odvisna predvsem od potrebe vložka za valjarne. Pri tolikšni zalogi vložka je bila proizvodnja jekla zadrževana in znaša samo 84% linearno načrtovane mesečne količine.

V Železarni Jesenice je mesečna izvršitev 89%, v Železarni Ravne 56% in v Železarni Store 96%.

V Železarni Jesenice so obratovali ves mesec s štirimi SM pečmi in že med temi je obratovala tudi najmanjša peč. V Železarni Ravne je stala 40-tonska elektro peč. V Železarni Store pol meseca ni obratovala SM peč in je bil kolektiv na letnem dopustu.

Mesečni načrt blagovne proizvodnje ni bil dosežen v nobeni železarni in znaša skupna izvr-

šitev 86%. Količinsko je bila blagovna proizvodnja lani julija skoraj enaka kot letošnja, le da je bila praktično vsa proizvodnja tudi odpredeljena iz železarn, letos je pa okoli 5% ostalo v skladiščih.

Zbirni načrt v 7 mesecih izvršujemo 96% in proti lanskoletni blagovni proizvodnji ob koncu julija je letošnja za 3% nižja.

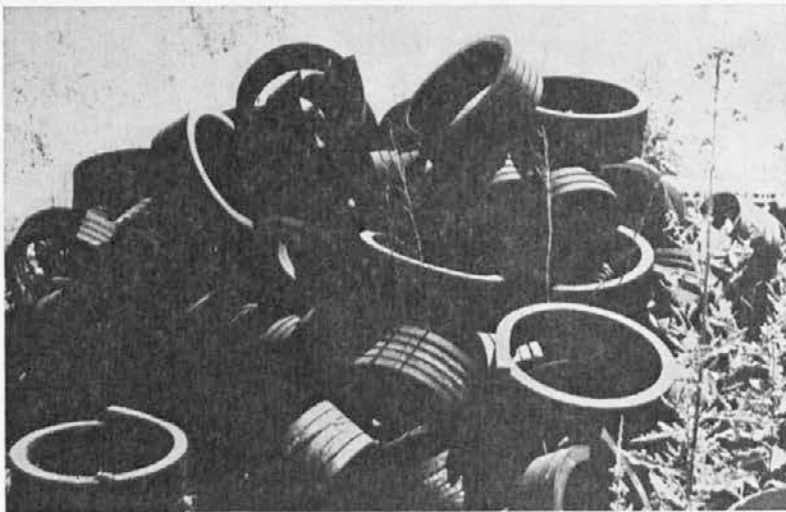
Pri delovnih organizacijah predelovalcev žice je mesečni podatek o izvrševanju načrta blagovne proizvodnje še slabši in znaša 66%, od tega je 6% neodpredeljeno. Nobena delovna organizacija ni dosegla načrtovane proizvodnje, le v Plamenu so odpredelili celo več, kot so proizvedli. Za zbirnim načrtom zaostajajo predelovalci 15% in letošnja proizvodnja je 10% manjša, kot je bila v enakem obdobju lani.

Za SOZD Slovenske železarne je bilo doseženo v mesecu juliju 85% mesečno načrtovane količine blagovne proizvodnje. Za zbirnim načrtom znaša zaostanek 5%, kar je 3% manj, kot je bilo v prvih 7 mesecih lani proizvedeno za prodajo.

Pri slabi možnosti prodaje na domačem tržišču vsi iščejo možnosti za povečanje izvoza in zato ne preseneča, da je količinski mesečni načrt izvoza presežen skupno in pri večini delovnih organizacij. Dosežene cene na zunanjih tržiščih pa občutno znižujejo ta uspeh, saj znaša razlika med količinskimi in vrednostnimi izvrševanjem 12%.

Pri vsem, kar je že navedeno za proizvodne rezultate in odpremo v mesecu juliju, ne moremo pričakovati, da bi bili ugodnejši podatki za eksterne realizacije. Železarne so dosegle 88% načrtovane vrednosti, in to vse tri skoraj z uspešnostjo. Predelovalci so skupno realizirali 67% načrtovane vrednosti in skupno Slovenske železarne 86%. Po sedmih mesecih zaostajamo zbirno 14% za načrtom in letošnja eksterne realizacije je 7% nižja, kot je bila v enakem obdobju lani.

O poslovnem uspehu v prvem polletju je razpravljal delavski svet SOZD Slovenske železarne na svoji seji 29. julija in opozoril na kritično stanje ter zahteval, da vse delovne organizacije takoj

Obroči

ukrepajo, da bi v drugem polletju popravili poslovne rezultate. Podatki o dosežkih v juliju nič ne kažejo na izboljšanje. Po vesteh, ki prihajajo iz delovnih organizacij v avgustu, se stvari le postopno izboljšujejo in lahko pričakujemo za ta mesec ugodnejše po-

datke. V zadnji tretjini leta bi se morale stanje docela normalizirati in še več: da ne bi leta zaključevali z negativnimi poslovnimi rezultati, bi morali mesečne načrte izdatno presežati.

Milan Marolt, dipl. inž.

sveti TOZD, s tem da naj bi bili akcijski programi in naloge konkretizirane za vsak posamezen obrat. Delavskim svetom TOZD je priporočati, da ob sprejemu akcijskih programov določijo rok in časovno opredelitev za pričetek izvajanja akcijskega programa in izvršitev posameznih nalog.

Treibacher Chemische Werke Avstrija;

— izravnavo pozitivne razlike v znesku 154,98 DM. Razlika je nastala med bruto in neto težo dobavljenih diamantnih brusnih plošč, ki nam jih je dobavilo podjetje Studer Murr iz Zahodne Nemčije;

— izravnavo pozitivne razlike v znesku 52.118 šilingov. Razlika je nastala med uvoženo in plačano vrednostjo feromangana, ki ga je dobavilo podjetje Schulte iz Avstrije.

SLUŽBENA POTOVANJA V INOZEMSTVO

Na predlog posameznih vodstev TOZD in sektorjev ter na podlagi predhodnega mnenja strokovnega sveta je odbor odobril službena potovanja v inozemstvo, in to: Francu Uršniku 3 dni v Zahodno Nemčijo, inž. Antonu Letonji en dan v Avstrijo, inž. Milanu Dobovišku 5 dni v Zahodno Nemčijo in 1 dan v Avstrijo, inž. Janezu Permanu 5 dni v Francijo. Stanku Vrhovniku 5 dni v Bolgarijo, Francu Faletu in inž. Ivanu Zupanu 4 dni v Zahodno Nemčijo, inž. Antonu Navodniku štiri dni v Bolgarijo, Francu Gorniku 4 dni na Češkoslovaško, Francu Kadišu in Francu Boštjanu 1 dan v Avstrijo, Mirku Kranjcu, Mirku Čreslovniku in Dragu Vrstovski 4 dni na Češkoslovaško, inž. Jožetu Geršaku 2 dni v Avstrijo, inž. Mitji Šipku in inž. Mirku Pikalu 6 dni v Francijo, Maksu Strmčniku 2 dni v Avstrijo, Vladu Petriču 4 dni v Avstrijo, inž. Jožetu Zuncu 7 dni v Vzhodno Nemčijo, inž. Milanu Dobovišku in inž. Jožetu Rodiču 6 dni v Zahodno Nemčijo ter inž. Ivanu Globočniku, Andreju Pandevu, Radu Reberniku, Karlu Vugrincu in Vidu Rateju 8-dnevno strokovno prakso v Zahodni Nemčiji.

-et

IZREKI

- Orel spočne orla, sova sovo.
 Ruski pregovor
 *
 Odsotni nikoli nimajo prav.
 *
 Stare čebele ne dajejo medu.

S seje skupnega odbora za gospodarjenje

Odbor je na zadnji seji razpravljal o analizi dosedanjega poslovanja ter ocenah obsega in uspešnosti poslovanja do konca letošnjega leta. Ob tem je bil govor o ukrepih, ki bi jih za izboljšanje poslovanja bilo potrebno sprejeti v železarni, obravnaval je korekture dosedanjih planskih cen in prevrednotenje zalog, razpravljal in odločal pa tudi o nekaterih drugih zadevah s področja svoje pristojnosti.

ZAOSTAJANJE ZA PLANIRANIM REZULTATOM

Analize dosedanjih rezultatov poslovanja kažejo, da v precejšnji meri zaostajamo za planiranim rezultatom. Določeni podatki in ocena gospodarjenja do konca leta pa kažejo, da bodo rezultati poslovanja v drugem polletju še slabši, če se ne bomo na vseh delovnih mestih in področjih zavestno usmerili v akcije za hitrejšo izboljšanje sedanjega stanja. Poleg ugotovitve, da skoraj v vseh obratih zaostajamo za planiranim obsegom skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije, se ponekod v primerjavi s prejšnjim obdobjem precej povečuje tudi obseg neuspele proizvodnje oziroma izmeček. V razpravah je bilo rečeno, da v nekaterih, predvsem obratih v TOZD mehanske obdelave, na količine dobav vpliva tudi obseg nedokončane proizvodnje. Za nekatere kupce so naročeni izdelki že v izdelavi, vendar ker so slabi plačniki, se izdelki, dokler ni zagotovljeno plačilo, ne dokončajo. To pa vpliva tako na obseg nedokončane proizvodnje kot tudi na obseg doseženih rezultatov proizvodnje in realizacije. Vzroke je ponekod po mnenju razpravljalcev iskati tudi v nezadostni delovni in tehnološki disciplini. Posebej je bilo podčrtano, da bo dohodek, ki ga bomo dosegli ob koncu leta, odvisen od količine in vrednosti prodanih izdelkov ter stroškov proizvodnje. Doseženi dohodek po plačani realizaciji pa je tudi osnova za obračun OD in akumulacije. Vsi pa želimo, da se tako OD kot tudi akumulacija ne bi znižala, zato si bomo morali skupno vsi in na vseh delovnih mestih prizadevati, da bomo poslovno leto zaključili zadovoljivo.

PREDLOG AKCIJSKIH PROGRAMOV

Na podlagi analize dosedanjih rezultatov poslovanja in predvidenih ocen poslovanja do konca letošnjega leta je sektor za gospodarjenje za vse TOZD izdelal

predlog akcijskih programov, ki vsebuje minimalen obseg proizvodnje in vrednosti prodaje, če želimo poslovanje v letošnjem letu zaključiti brez izgube. Po predlogu, ki ga je odbor potrdil, bi za izvedbo akcijskega programa v železarni morali sprejeti predvsem naslednje ukrepe:

— prodajne službe morajo preskrbeti naročila za dodatno količino izdelkov. V sodelovanju s finančno službo morajo tudi preučiti možnost delne konsignacije izdelkov 114. panoge;

— izvozna služba mora preskrbeti manjkajoča naročila za izvoz, obrati pa izdelati potrebno količino za planirano vrednost izvoza. Hkrati mora izvozna služba pričeti z akcijo za sklenitev pogodb za naslednje leto, tako da se v 1. polletju naslednjega leta zadrži kontinuiteta izvoza, količina pa mora biti v skladu s izvozom, ki smo si ga začrtali s srednjeročnim planom;

— zaostri se mora tehnološka in delovna disciplina z namenom, da se izboljša kakovost materiala in izdelkov ter zniža izmeček;

— novo sprejete delavce in po potrebi prerazporejene že zaposlene je treba zaposliti predvsem v tistih obratih in pri strojih, kjer je dovolj naročil, da se doseže boljše izkoriščanje kapacitet in višja produktivnost dela v celoti;

— znižati je treba zaloge grede in valjanih palic. Vse strokovne službe v TOZD morajo v največji meri svoje delovanje usmeriti v razreševanje problemov v proizvodnji in izboljševanje tehnoloških postopkov.

Akcijski program naj bi do konca avgusta sprejeli delavski

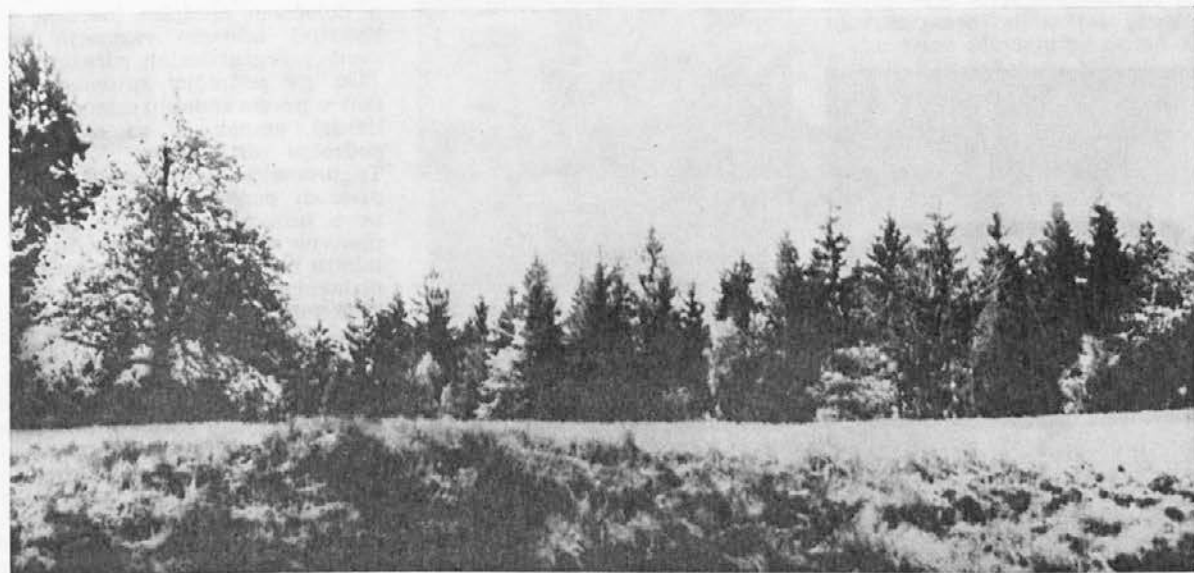
NOVE CENE FEROLEGUR, ODPISI IN IZRAVNAVE

Odbor je bil seznanjen, da je bil z domačimi dobavitelji ferolegur podpisan samoupravni sporazum, s katerim so se povečale cene vsem feroleguram, ki jih izdelajo domača podjetja. Prav tako je bil seznanjen, da so po ugotovitvah naše uvozne službe na svetovnem trgu v porastu cene železovim zlitinam, povečujejo pa se tudi uvozne dajatve. Sedaj veljavne planske cene ferolegur smo v železarni sprejeli z letnim gospodarskim načrtom. Ob upoštevanju navedenih ugotovitev je bila predlagana sprememba planskih cen legur. Cene so tudi osnova za kalkulacijo naših izdelkov. Sprememba pa istočasno zahteva popravek planskih cen izdelkov in polizdelkov, ki jih imamo na zalogi, kar pomeni prevrednotenje zalog. Prevrednotenje zalog naj bi se z veljavnostjo od 1. 7. 1976 dalje izvršilo takoj. Odbor je menil, da je predlog na podlagi posredovanih informacij utemeljen, zato je korekture planskih cen in prevrednotenje zalog z veljavnostjo od 1. 7. 1976 dalje odobril.

Pri uvozu raznih ferolegur in drugega materiala iz raznih vzrokov nastajajo pozitivne in negativne razlike. Po predpisih Narodne banke mora o vseh razlikah odločati in jih potrditi ustrezen samoupravni organ. Na predlog uvoznega oddelka in priloženih listin je odbor odobril:

— odpis negativne razlike v znesku 324,15 DM. Razlika je nastala kot posledica naknadno zaračunanih stroškov zavarovalnine za dobavljeni ognje odporni material, ki smo ga uvozili iz Belgije;

— izravnavo negativne razlike v znesku 5.260 šilingov. Razlika se nanaša na znesek začasne in pozneje dejanske predložene fakture za dobavljeni ferovolfram, ki nam ga je dobavilo podjetje

Jasa

NAŠA ANKETA:

Delavci o reorganizaciji železarne

Zadnje čase smo v železarni največ razpravljali in govorili o samoupravnem sporazumu o delitvi osebnega dohodka, zdaj pa je na vrsti reorganizacija našega podjetja. Znano nam je, da bomo odslej imeli kar 20 TOZD in tri delovne skupnosti. Kaj menijo o reorganizaciji železarne, smo vprašali nekatere delavce. Takole so povedali.

Albin Vavče

Albin Vavče, rezkalec v stari mehanični:

»Da lahko delovna organizacija uspešno posluje in ustvarja dohodek, menim, da se mora najprej dobro organizirati. Sedaj, ko to zahteva tudi novi zakon o združenem delu, je to obveznost; seveda tam, kjer je možno. Če pogledam prednosti reorganizacije, menim, da bo odslej dokaj boljše že pri obveščeni delavcev, saj se bodo po novem lahko delegati dosti bolje znašli pri reševanju zadanih nalog. Nedvomno se bodo tudi povezovali z bazo boljše kot doslej. Ze nove člane za delavske svete smo izbrali tako, da ima sedaj vsaka delovna enota po enega zastopnika v DS. Sicer pa moram reči, da od reorganizacije dosti pričakujem, saj se bo sedaj moralo

Mirko Pristolič

izboljšati poslovanje, odnosi med TOZD in seveda tudi delovna disciplina.«

Mirko Pristolič, KSS:

»Vsaka reorganizacija mora praviloma dati določen boljši rezultat na katerem koli področju. Gotovo pomeni te vrste reorganizacija v naši samoupravni družbi velik korak naprej. Prepričan sem, da bomo znali to tudi izkoristiti tako na področju samoupravljanja kot na področju gospodarstva. To pa pomeni našo ekonomsko varnost in seveda s tem boljši standard. Nedvomno bomo morali pri tem biti vključeni vsi zaposleni v delovni organizaciji, ker bomo lahko le na ta način uresničili naše želje in potrebe. Sicer pa sem mnenja, da so nam dosedanje izkušnje v samoupravljanju dale dokaj dobre rezultate. Te bo v novi samoupravi možno še bolj poglobiti, saj manjše samoupravne enote dajajo možnost boljšega pregleda nad vsem. To pa pomeni hitreje reševanje vseh problemov ter hitreje samoupravno odločanje. Seveda pa moramo v reorganizaciji vključiti celoten proizvodni proces z enako skrbnostjo kot samoupravljanje. To bo sedaj še dosti lažje, ker bo neposredna odgovornost prenesena na manjše enote, s tem pa bo tudi večja samoupravna kontrola nad slabostmi gospodarjenja. Nepravilnosti, ki jih bomo odkrili, ne smejo ostati samo pri ugotavljanju slabega gospodarjenja, temveč jih bomo morali sproti odpravljati.«

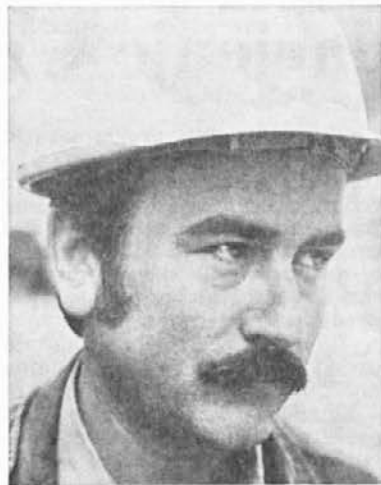

Jože Planinšec

Jože Planinšec, kovač:

»Z reorganizacijo našega podjetja se bo stanje bistveno spremenilo še posebno na področju delavskega samoupravljanja, saj bo po novem sodelovalo neposredno več predstavnikov iz raznih obratov pri samoupravljanju. Mi v kovačnici bomo lahko po reorganizaciji bolj vplivali na delovno disciplino. Tu predvsem mislim na prodajo gotovih izdelkov in seveda na njihovo proizvodnjo. Nedvomno bomo lahko bolj sodelovali pri izboljšanju tehnične opremljenosti kovač-

nice. Tudi naši delegati bodo lahko po reorganizaciji svoje poslanstvo dosti bolje opravljali, kot so ga do sedaj, saj je dosti lažje zastopati manjšo sredino kot večjo. Naši predstavniki v delavskih svetih in raznih komisijah bodo lahko bolje in vidnejše sodelovali pri razvojnih načrtih. Tu predvsem mislim na delovne pogoje delavca in zaščito neposrednega proizvajalca.«

Alojz Hrašan

Alojz Hrašan, mojster v valjarni:

»Pri reorganizaciji našega podjetja se bo nedvomno znatno izboljšala tudi delovna disciplina. Z razdelitvijo na več TOZD se bo tudi neposredna odgovornost razdelila. Tu imam v mislih predvsem vodilne odgovorne ljudi v obratih in oddelkih. Gotovo pa bo reorganizacija boljša tudi, kolikor boljše bodo samoupravni organi pravilno odigrali svojo vlogo. Posebno se mora izboljšati delovna in tehnološka disciplina, kar pa bo možno. Sicer pričakujem po reorganizaciji dosti boljše obveščanje, manj notranjih trenj

med obrati in seveda več delovne discipline vsakega posameznika na delovnem mestu.«

Savo Burja

Savo Burja, topilec pri 251 elektro obločni peči:

»Menim, da bodo po reorganizaciji prišli obrati bolj do izraza kot doslej. Že pri nas v topilnici smo delegirali delegate iz vsake zaključene delovne skupine, saj bodo sedaj lahko dosti boljše pregled nad celotnim samoupravljanjem. Tudi vpliv vodilnih na delegate bo dosti manjši pri odločanju in reševanju v samoupravnih organih. Sicer pa menim, da naj bi končno postal delavski svet res delavski svet, v katerem se bodo reševala tista vprašanja, ki se tičejo neposrednega proizvajalca, njegovega delovnega okoliša, osebnega dohodka in socialnega položaja. Nedvomno bodo morali delavski sveti posvetiti v bodoče več pozornosti razvoju nekaterih obratov, ki zaradi zastarele tehnologije dela ne morejo ustvarjati takšnega dohodka, kot bi ga lahko.«

F. Rotar

O OBLIKOVANJU SAMOUPRAVNIH SPLOŠNIH AKTOV

S splošnimi samoupravnimi akti določamo predpise (norme), s katerimi urejamo razmerja ne samo v organizacijah združenega dela na področju gospodarstva (kot v prvem obdobju samoupravljanja), ampak že na celotnem področju družbenega življenja. Ta proces je v intenzivni obliki prisoten posebno od uveljavitve nove ustave dalje. Tako samoupravno urejanje odnosov že dominira na področjih, kjer smo do nedavnega to urejali s ti. državnimi normami. V procesu samoupravnega urejanja odnosov v družbi samoupravno pravo dobiva vedno večji obseg in tudi vsebinski pomen; vzporedno pa v našem pravnem sistemu določene odnose še reguliramo s pravnimi normami družbenopolitičnih skupnosti. Normativna dejavnost ima nalogo, da vgrajuje v naš pravnih sistem nove predpise in tako ustvari skladnost v družbenem razvoju. Posebno mesto pa ima normativna dejavnost na

področju urejanja predpisov s splošnimi samoupravnimi akti, ki morajo biti odraz našega samoupravljanja tako, kakor to določa ustava.

Ob normativni dejavnosti na področju urejanja samoupravnih odnosov se srečujemo z besedo »nomotehnika«. Z izrazom nomotehnika označujemo vedo, ki se ukvarja z oblikovanjem predpisov — tako tudi predpisov, ki jih določamo s splošnimi samoupravnimi akti. Če se kot samoupravljanci ukvarjamo s samoupravnimi predpisi — jih določamo in se po njih ravnamo — moramo vsaj splošno vedeti, kakšna je vloga nomotehnike pri oblikovanju samoupravnih splošnih aktov.

1. Vsak splošni samoupravni akt je normativni akt, ker vsebuje določene predpise. Zato mora biti tak akt zgrajen po nekem sistemu, ki omogoča interpretacijo in preglednost nad vsebino, kar pripomore k uporabnosti. V formalnem smislu splošni samoupravni

akt označimo (z nazivom, ki je odraz vsebine), določamo poglavja, oddelke, člene in odstavke ali pa kakorkoli drugače označujemo formalno vsebino.

2. V materialnem smislu ima vsak akt naslov, preambulo, normativno besedilo in eventualno še podpis.

Z naslovom označujemo vrsto normativnega akta in vsebino. Jasno je, da mora biti naslov kratek, jedrnat, tako da v uporabi pri navajanju akta ni težav.

Kot preambulo označujemo uvod ali začetek akta, v katerem je potrebno navesti pooblastilo izdajateljskega akta. Tudi v samoupravnih zakonodaji je že v navadi, da se pri nekaterih splošnih samoupravnih aktih v preambuli navede motiv za izdajo.

Normativno besedilo ima več delov, po vsebini pa ločimo: splošne določbe, osrednji del, eventualne sankcije, prehodne določbe in končne določbe. V normativnem besedilu so lahko samopredpisi, za katere ima izda-

jatelj pooblastila. V splošnem delu normativnega besedila pišemo določbe, ki veljajo običajno in skoraj vedno za celoten normativni akt. Te določbe so take narave, da tvorijo v materialnem smislu osnovo tudi za ostale dele normativnega besedila. V osrednjem delu pa navajamo norme, s katerimi reguliramo razmerja po posameznih delih (v odvisnosti od vsebine). S sankcijo zagotavljamo izvrševanje norm. Te so lahko v samoupravnih splošnih aktih različne (izključitve, odpoved). S prehodnimi določbami zagotavljamo prehod na nov status in te določbe imajo običajno začasno veljavnost. S končnimi določbami pa zaključimo normativni akt. V tem delu je potrebno tudi navesti, kdaj akt prične veljati.

V prihodnjem sestavku se bomo seznanili z izdelavo normativnega akta in postopkom sprejemanja splošnih samoupravnih aktov.

R. L.

PREGLED IZOSTANKOV ZARADI BOLEZNI V JULIJU 1976

Organizacijska enota	Izgubljene dneve v %	Zaradi bolezni (skupaj s porodom)	Poprečno	
			% mes. 1. 1976	% mes. 1. 1975
Jeklarna	6,88		8,04	7,75
Jeklolivarna	7,62		8,62	9,18
Valjarna	7,12		7,74	8,06
Kovačnica	4,52		6,70	5,82
Jeklovlek	6,50		6,03	7,59
Skupne sl. TOZD MP TOZD METAL. PROIZV.	2,98		7,71	6,36
Kalilnica	5,96		7,80	7,78
Kalilnica	5,02		7,55	5,07
Obr. str. in delov	3,85		6,16	4,64
Obrat ind. nožev	7,38		7,95	7,80
Obrat pnev. str.	9,34		9,86	7,39
Vzmetarna	8,72		8,41	7,28
Skupne sl. MO TOZD. MEHAN. OBDEL.	4,83		9,23	6,45
Energetske službe	5,76		7,46	6,14
Elektrotehn. služba	2,33		3,88	1,20
Strojogradb. službe	2,89		4,65	1,57
Transport	5,88		5,43	3,62
Skupne sl. tehn. sekt.	1,87		2,25	6,44
TEHNIČNI SEKTOR	2,25		4,34	0,85
OSTALI SEKTORJI	3,75		4,46	3,24
SKUPAJ DSSS	4,23		9,45	5,48
SKUPAJ ZELEZARNA	3,92		6,95	4,36
Rezalno orodje	5,26		6,74	5,77
Pilarna	2,78			
Skupne sl. TOZD TRO	4,35			
TOZD TRO	3,45		6,58	8,07
DELOVNA ORGANIZACIJA	3,41		6,66	6,92

Podatki kažejo nenormalna odstopanja v TOZD mehanske obdelave, posebno v obratu pnevmatičnih strojev, kjer je bilo samo bolniških izostankov 9,34 %, skupaj z izostanki zaradi poroda pa kar 12,08 %. Sledi obrat vzmetarne z 8,72 % bolniških izostankov in obrat industrijskih nožev z 7,38 % bolniških izostankov, s porodniškimi izostanki vred pa 8,87 %. Julijska vročina in dopustniški mesec sta letos bolj prizadela delavce v mehanski obdelavi kot v metalurških obratih, skoraj nerazumljivo, ker so v vročih poletnih mesecih imeli vedno najvišji bolniški stavež le metalurški obrati. Podatki pa nam kažejo ugodno izboljšavo zdravstvenega stanja delavcev v TOZD TRO Prevalje, ker so se izostanki zaradi bolezni znižali od 8,07 % na 6,58 % skupaj s porodniškimi izostanki v poprečju prvih 7 mesecev letošnjega leta v primerjavi s poprečjem 7 mesecev lanskega leta.

F. K.

Pregled pogostnosti nesreč pri delu v železarni Ravne za I. polletje 1976

S sprejetjem novega zakona o varstvu pri delu (Uradni list SRS, št. 32/74) je bilo uveljavljeno ustavno načelo, po katerem ima delavec ne le pravico do dela, temveč tudi pravico do dela v združenem delu s središči dela, da odloča o svojem delu, o pogojih in rezultatih svojega dela. Konkretno urejanje varstva pri delu je prepuščeno samoupravnemu urejanju v organizacijah združenega dela, kjer si delavci v poglobljenem iskanju, razvijanju in izpopolnjevanju lastnih samoupravnih rešitev zagotavljajo optimalne delovne razmere in varno delovno okolje. To omožja hkrati, da se tudi na področju osebne varnosti delavcev uveljavlja samoupravno sporazumevanje kot edini način in sredstvo urejanja pravic, obveznosti in dolžnosti delavcev v združenem delu.

Pri urejanju in izvajanju pravic, obveznosti ter ukrepov varstva pri delu se razvija tudi v naši organizaciji združenega dela ter v njenih posameznih temeljnih organizacijah združenega dela široka iniciativa samoupravnih vprašanj, ki zagotavljajo delavcem varno delovno okolje in varne delovne razmere. Z varstvenimi ukrepi in normativi, ki smo jih v naši delovni organizaciji organizirali in izvajali za zagotovitev pravic do varstva pri delu ter za varno delovno okolje in varne delovne razmere, se je v letu 1975 in v prvem polletju 1976 občutno izboljšala stopnja varstva pri delu.

S kazalci pogostnosti in resnosti nesreč pri delu lahko ugotavljamo, da je stopnja varstva pri delu v naši delovni organizaciji z upoštevanjem specifičnosti in značajem dela v popolnoma realnem okviru. V prvem polletju 1976 znaša pogostnost nesreč pri delu v celotni delovni organizaciji železarne Ravne 2,96 % ali 5,92 % po predvidevanju ob koncu leta.

To pomeni, da se je v tem obdobju pri staležu 4.555 zaposlenih delavcev pripetilo pri delu 118 in na poti na delo ali z dela 17 ali skupno 135 nesreč. Od vseh sta bila le dva primera s težjimi posledicami, vse druge so bile lahke. Smrtnega primera ni bilo nobenega. Če odštejemo nesreče na

poti na delo in z dela, na katere nimamo neposrednih možnosti odprave, je odstotek nesreč samo pri delu v prvem polletju 2,59 % oziroma v letni primerjavi 5,18 %. Ta podatek je še toliko bolj pomemben, če ga primerjamo z nekaj leti nazaj, ko je bil odstotek nesreč precej višji, npr. leta 1973 10,22 %, leta 1974 7,70 % in leta 1975 6,57 %. Vse od leta 1973 dalje pogostnost nesreč upada.

Med osnovne vzroke za izboljšanje varstva pri delu lahko brez dvoma štejejo boljšo organizacijo in strokovno kadrovske strukture v službi za varstvo pri delu, ki je še kljub nepopolni zasedbi že na marsikaterem področju pričela strokovno reševati naloge, ki so ji poverjene z novim zakonom o varstvu pri delu.

Najbolj se je zmanjšal odstotek nesreč v TOZD TRO Prevalje od 9,25 % na 2,44 %. Izredno ugoden je tudi rezultat pogostnosti 7,76 % v TOZD metalurške proizvodnje, kjer so zaradi značilnih delovnih in tehnoloških procesov dela največje nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare. Neznaten porast pogostnosti nesreč pa je bil zabeležen v TOZD mehanske obdelave od 4,95 % na 6,16 %, v tehničnem sektorju od 4,10 % na 4,64 % in v ostalih sektorjih od 2,62 % na 3,28 %.

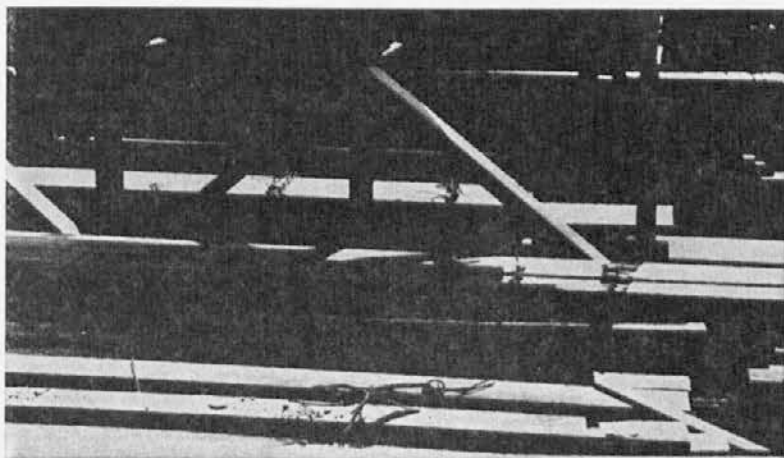
Med posameznimi obrati metalurške proizvodnje se je zadržala enaka pogostnost kot leta 1975 v obratu kovačnice (12,94 %), v vseh ostalih obratih pa je nižja.

Posebno je padla pogostnost v obratu jeklarni, kjer se je odstotek nesreč znižal od 14,81 % na 7,94 %.

V TOZD mehanske obdelave je bil večji porast pogostnosti nesreč v skupnih službah MO od 1,45 % na 5,66 % in v obratu kalilnice od 4,54 % na 8,52 %. V obratu strojev in delov se je pogostnost nesreč nekoliko znižala od 6,12 % na 5,58 %. V vseh ostalih obratih mehanske obdelave pa je približno enako kot lansko leto.

V skupnih službah tehničnega sektorja v prvem polletju ni bilo nobene nesreče. Največji porast v tehničnem sektorju pa je bil za-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Trakovi sonca

Po posameznih TOZD je pogostnost nesreč naslednja:

	leto 1975			prvo polletje 1976			% za letno primerjavo
	stalež	število nesreč	%	stalež	število nesreč	%	
TOZD met. proizv.	1.788	145 + 21	9,28	1.806	61 + 9	3,88	7,76
TOZD meh. obdel.	1.051	46 + 6	4,95	1.071	27 + 6	3,08	6,16
TOZD TRO	335	28 + 3	9,25	327	4	1,22	2,44
Tehnični sektor	853	31 + 4	4,10	863	19 + 1	2,32	4,64
Ostali sektorji	481	8 + 4	2,62	488	7 + 1	1,64	3,28

Opomba: + pomeni nesreča na poti na delo in z dela.

beležen v energetskih službah, kjer se je pogostnost povečala od 1,19 na 9,64 %.

Po drugem kazalcu stopnje varstva pri delu, to je resnost nesreč, lahko ugotavljamo po številu izgubljenih delovnih dni

na posamezno nesrečo poleg zdravstvenega, socialnega in političnega moralnega pomena še ekonomski pomen varstva pri delu. Zaradi nesreč pri delu je bilo v prvem polletju 1970 skupaj izgubljenih 2.892 delovnih dni. Na

posamezno nesrečo odpade 21,4 izgubljenih delovnih dni.

Po posameznih organizacijskih enotah je resnost nesreč poleg števila izgubljenih delovnih dni naslednja:

	leto 1975			prvo polletje 1976		
	število nesreč	število izgubljenih delovnih dni	izgubljenih delovnih dni na posamezno nesrečo	število nesreč	število izgubljenih delovnih dni	izgubljenih delovnih dni na posamezno nesrečo
TOZD metal. proizv.	166	4.089	24,6	70	1.730	24,7
TOZD mehan. obdelave	52	1.230	23,7	33	560	17,0
TOZD TRO	31	315	10,2	4	36	9,0
Tehnični sektor	35	715	20,4	20	376	18,8
Ostali sektorji	12	380	31,7	8	190	23,7

Število izgubljenih delovnih dni na posamezno nesrečo je v prvem polletju 1976 najvišje v TOZD metalurške proizvodnje — 24,7, sledijo ostali sektorji s 23,7, tehnični sektor z 18,8, TOZD mehanske obdelave s 17 in TOZD TRO z 9.

Najvišji izostanek na posamezno nesrečo je zabeležen v skupnih službah MP in znaša 47,5. Sledijo vzmetarna 47,2, valjarna 34,0, jeklarna 31,7, kovačnica 23,2, strojno gradbena služba 20,8, energetske službe 20,0, obrat industrijskih nožev 17,4, jeklovilarna 14,3, obrat strojev in delov 13,6, skupne službe MO 13,1, elektrotehniške službe 12,0, transport 11,0. Razmeroma nizek izostanek na posamezno nesrečo je v TOZD TRO, in to 9, v jeklovleku 7,5 in v obratu pnevmatičnih strojev 5,5.

Število izgubljenih dni na posamezno nesrečo je v poprečju še vedno visoko, kar je prav gotovo povezano z značajem dela v posameznih obratih. Najbrž pa bo visoke izostanke v nekaterih organizacijskih enotah treba podrobneje analizirati in z vsemi možnimi ukrepi poskrbeti, da bi jih bilo čim manj.

V prvem polletju sta bila od skupno 135 nesreč pri delu in na poti na delo oziroma z dela le dva primera težje nesreče. V aprilu si je v obratu valjarne delavec Paradiž Mihael pri adjustiranju gredic težje poškodoval mezinice leve roke. Do poškodbe je prišlo zaradi tega, ker se mu je na prst skotalila gredica. V maju se je na poti domov težje poškodoval Rakovnik Ludvik iz obrata valjarne. Delavec se je peljal domov z avtobusom, ki se je med potjo prevrnil.

Pri razčlembi vzrokov nesreč pri delu, ki so se pripetile v prvem polletju 1976, smo ugotovili, da je bil kar v 65 primerih vzrok nesreče nesmotrn ali nezanesljiv način dela pri posamez-

niku. 20 primerov nesreč je nastalo zaradi kršitev predpisov o varnosti, ker delavec ni poznal nevarnosti ali ni bil dovolj o njej poučen, zaradi naglice pri delu, nediscipliniranosti pri izvajanju predpisanih varstvenih ukrepov. Razmeroma veliko je bilo prometnih nesreč na poti na delo in z dela — 16. Med drugimi vzroki so še pomanjkanje ustreznih osebnih varovalnih sredstev, zaradi katerih je bilo 5 primerov nesreč, neurejenost transportnih poti in prostorov za nakladanje in razkladanje materiala ter sredstev, ki so povzročile 4 primere nesreč. Pomanjkljivo urejene ali vzdrževane delovne priprave in naprave so prav tako povzročile 4 primere nesreč, zatrapanost prostorov, prehodov in delovišč ter slabo vzdrževanje teh kot tudi slaba organizacija dela, je bila povzročitelj 9 primerov nesreč, pomanjkanje poklicnih izkušenj je povzročilo 2 nesreči, pomanjkljive varnostne naprave so povzročile 2 nesreči, motnje v normalnem tehnološkem procesu so povzročile prav tako 2 nesreči. Po en primer nesreče pa je nastal zaradi slabega ročnega orodja, slabega nadzorstva pri delu, zaradi pomanjkljive razsvetljave, utrujenosti delavca, premajhnega počitka v prostem času, zaradi drugih vzrokov in zaradi višje sile.

Prav zaradi velikega števila vzrokov osebnega faktorja, v katerem je bila oseba posredno ali neposredno povzročitelj nesreče, smo v letu 1976 pričeli poleg ostalih varstvenih ukrepov s sistematičnim preverjanjem znanja in varstva pri delu za vse delavce, ki imajo opravka z vodenjem in nadzorovanjem del, in za delavce, ki delajo na delovnih mestih s povečanimi nevarnostmi za življenje in zdravje. V prvem polletju se je izvršilo periodično

preverjanje znanja iz varstva pri delu za delavce v metalurških obratih. V drugem polletju pa bodo vključeni v to še vsi delavci na nevarnejših mestih in ostali vodstveni delavci iz proizvodnih obratov.

Poleg varstvenega izobraževanja, ki mu dajemo v letu 1976 primaren pomen, si za izpopolnitev in napredek varstva pri delu

Razpotje

prizadevamo tudi z izpolnitvijo drugih nalog in ukrepov iz posebnega varstvenega programa, ki so ga obravnavali in sprejeli pristojni samoupravni organi.

Prepričan sem, da so prikazani ugodni rezultati na področju varstva pri delu v letu 1975 in prvem polletju 1976 delo skupnih prizadevanj vseh strokovnih služb in odgovornih delavcev, kot tudi neposrednih proizvajalcev, ki si prek organov samoupravljanja prizadevajo za potrebna materialna sredstva, s katerimi se izvajajo sanacijski in preventivni programi ter vsi možni ukrepi za zagotavljanje varnega delovnega okolja in varnih delovnih razmer.

Franc Čegovnik, varn. inž.

SKORAJ VSAK DESETI DELAVEC – INVALID

Število delovnih invalidov v železarni niha med 410 in 420. Od tega jih 372 že ima odločbo (28 jih dela po 4 ure na dan), drugi pa so še v postopku. Takole so pridobili svoj »status« po obratih: topilnica je »dala« 61 invalidov, livarna 32, čistilnica 53, valjarna 46, kovačnica 55, jeklovlek 4, kalilnica 3, stroji in deli 14, industrijski noži 8, pnevmatično orodje 17, vzmetarna 15 itn.

Med njimi ne prevladujejo takšni, ki bi postali invalidi zaradi nesreč pri delu. Večinoma je vzrok bolezen prebavnih ali dihalnih organov, hrbtenica ali kombinacija več obolenj.

Referent za invalidske zadeve Milan Praznik je razložil, kako teče postopek pri ugotavljanju invalidnosti ter pri rehabilitaciji oziroma, kako naj bi potekal.

Pri delavcu, ki je dalj časa bolan, zdravnik npr. ugotovi, da so na obolenje vplivali delovni pogoji in da bi se bolezen ponovila, če bi se delavec vrnil na staro delovno mesto. Zato naredi predlog za invalidsko komisijo. Ta potem na podlagi opisa delovnega mesta predlaga premestitev na lažje delo.

Zaradi kvalifikacijskega sestava je le malo primerov, da bi se invalidi prekvalificirali za opravljanje novega dela na kakšni šoli zunaj Raven. Večinoma gre do

delavci na poskusno delo za mesec, dva in se priučijo. Nato izda invalidska komisija ustrezne odločbe.

Tako naj bi torej bilo. V resnici pa stvari ne potekajo niti zelo hitro niti zelo lahko.

Zaplete se lahko že pri opisu dela, ki ga delavec opravlja. Če je premalo natančen ali premalo nazoren, bo zdravnik težko dobil pravo predstavo o njem. Neredko pa se pojavijo težave zaradi odporov po obratih, kjer naj bi zaposlili invalide, saj si razumljivo povsod želijo mlade in zdrave delavce. Je pa res, da so invalidi bolj rahli in prej zbolijo kot drugi. Tudi zaradi tega bolniškega rizika se jih kje branijo.

Nadaljnje resnice pa so, da se mlajši invalid lažje privadi novemu delu kot starejši, pa tudi občutljivost oziroma zagrenjenost zaradi invalidnosti ni pri vseh enaka.

Ker smo tovarna težke industrije, pogojev na delovnih mestih ne moremo izboljšati do take mere, da invalidov pri nas kdaj sploh ne bi več bilo. Lahko pa jih izboljšujemo in predvsem — lahko smo do invalidov, naših delovnih tovarišev, bolj solidarni. Ne samo, da je to humano, ampak že jutri se lahko vsak od nas znajde med njimi.

m. k.

ZVEZA PIONIRJEV IN ZSMJ

mladosti sposobni osvojiti in razumeti.

Torej lahko vidimo, da smo pri delu naših pionirskih odredov prepuščali veliko stvari naključju in presoji mentorja, ki je za tak pionirski odred skrbel. Vsekakor pa je to naloga konference mladih v šolstvu, ki mora v novem šolskem letu pristopiti tudi k nadzoru in delu pionirskih organizacij, jih vključiti v svoj program, z eno besedo, bdeti mora nad delom pionirjev, se povezati z njihovimi mentorji, da bo delo steklo v pravi smeri, povezano z mladinsko organizacijo. Enako skrb pa bo treba posvetiti tudi vsebini mladinskih ur v OO ZSM po vseh šolah. Od tega bo v mnogočem odvisno delo omenjenih osnovnih organizacij kakor tudi usposobljenost njenega članstva za reševanje mladinskih problemov še zunaj šolskega poslopja.

Rudi Mlinar

preobrazbo družbe, bi morali iz svojih vrst izbirati aktivne in vzorne mladince za delo s pionirji, ki bi jih sistematično pripravljali na vstop v zvezo socialistične mladine. Zelo pomembno je tudi delovanje že obstoječe mladinske organizacije na šoli, saj lahko s svojim aktivnim delom znatno razbremenijo mentorje pionirskih organizacij. V zvezi s tem pa je treba premostiti razmejitve med delom OO ZSM in pionirskim odredom na šoli. Pionirje je treba že na začetku seznaniti z delovanjem in značilnostmi mladinske organizacije, temeljnimi vrednotami samoupravnega socialističnega sistema ter našo družbeno usmerjenostjo, seveda na način, ki so ga glede

Spet so se odprla šolska vrata in učenci so se ponovno srečali s svojimi problemi, ki jih mladim menda nikoli ne zmanjka. Tisti v nižjih razredih se bodo organizirali v zvezo pionirjev, v sedmem in osmem pa se bodo srečali že z mladinsko organizacijo. Od vodstva te organizacije pa bo odvisno, ali bomo čez leto, dve dobili v svoje vrste usposobljene mladince in mladince ali bodo imeli interes in znanje za uspešno nadaljevanje našega dela.

Toda: ali lahko vso stvar prepustimo vodstvu in mladinskemu mentorju na šoli, ali niso izkušnje iz preteklosti dovolj jasno pokazale, da se mladinske organizacije na šolah preveč ukvarjajo le z delom, ki je vezano samo na šolo, vse premalo pa se vključujejo v življenje in delo zunaj šole? Mladinske šolske ure so obravnavale le probleme znotraj šole, medtem ko se je mladina zunaj šol ukvarjala z vsemogočim in imela drugačen pristop do dela. Hočem prikazati dejstvo, da so mladinske organizacije po osnovnih šolah vse premalo seznanjene z delom mladinskih organizacij zunaj šole in prav zaradi tega ne morejo dovolj uspešno nadomestiti mladih, ki iz mladinskih vrst odhajajo. Predvsem so tu tisti mladi, ki po končani osnovni šoli ne nadaljujejo šolanja, pa tudi tisti, ki se vključujejo v poklicne šole.

Cetudi se mlad človek šola na katerikoli stopnji, ga to vendar ne usposablja dovolj za delo v krajevni samoupravi in sploh za delo v mladinski organizaciji v krajevni skupnosti. Če pa vseeno so usposobljeni in ponekod je to tudi res, se lahko zahvalijo le osnovni organizaciji, ki jih je znala tudi zunaj šole pritegniti v svoje vrste, ki je istočasno imela pravilen pristop in posluš do takega mladincea.

Rešitev problema, čeprav ga težko imenujemo problem, pa se mora začeti mnogo prej: v prvi organizaciji, s katero mlad človek pride v stik — v zvezi pionirjev.

V smislu uresničevanja akcijskega in idejnopolitičnega programa mladinske organizacije je zveza pionirjev kolektivni član ZSMJ. Tako tudi svoje članske pravice uresničuje v organih ZSMJ prek svojih delegatov. Pri nas je ta vez vse prešibka in neučinkovita. Zveza pionirjev oblikuje socialistično zavest otroka, mu daje prve napotke in smernice za delo v mladinski organizaciji. Če hočemo zgraditi enotno fronto mladih ljudi, mora ZSM spremljati razvoj zveze pionirjev in kar najtesneje sodelovati z mentorji. Še manj pa smemo pozabiti na to, da je tudi v okolju, kjer žive, treba najti pravilen pristop do otroka — pionirjev.

S ciljem, da mlajši generaciji že v rani mladosti zagotovimo usposobljenost in pripravljenost za nadaljnjo revolucionarno

Delu vsa pozornost

Mladincem remonta dviga moralo predvsem šport

Na začetku leta smo v OO ZSM SGS in SSTS sestavili programe dela po posameznih področjih, kot so DEO, SLO kultura in šport. Vsi ti programi so bili zasnovani na podlagi izkušenj iz preteklosti pri delu mladine, kar je bilo tudi merilo za njihov obseg. Odgovorni za realizacijo programov v OO so bili referenti in po polletnem delu lahko ugotavljamo, da je premalo nekaj napisati tako, da to člani sprejmejo, če potem zadolženi niso sposobni tega izvesti. Na vseh omenjenih področjih naj bi naša osnovna organizacija sledila komisijam koordinacijskega sveta OO ZSM železarne, zato so referenti v OO čakali na pozive predsednikov komisij in pri tem z nezaupanjem opazovali, kako naloge s programov prehiteva čas, ne da bi bilo kaj storjenega. Na koncu leta bomo lahko le nekatere referente za šport v OO pohvalili, da so uspeli s predsednikom komisije toliko sodelovati, da bomo vsaj program na športnem področju realizirali za več kot 50 %.

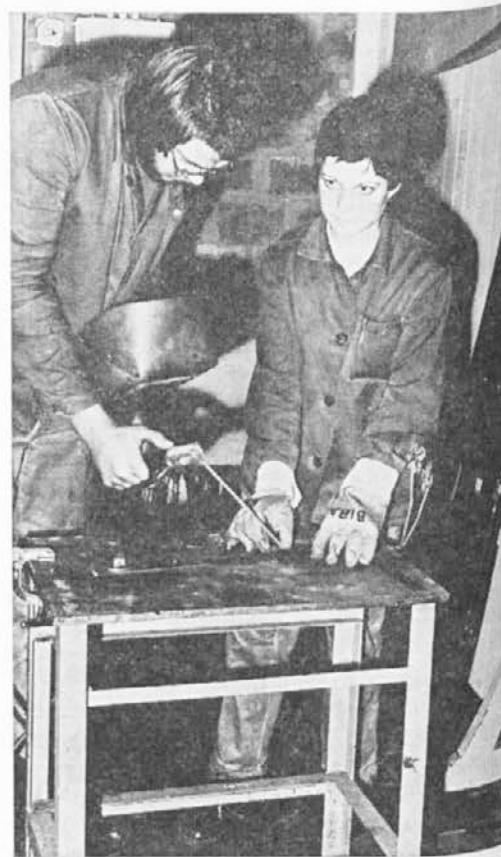
V OO SGS in SSTS ZSM smo po enoletnem nedelu morali zamenjati referenta za šport, ker smo spoznali, da smo zgrešili pri zadolžitvah. Novoizvoljeni športni

referent pa je res vreden zaupanja, ki smo mu ga izkazali, saj je uspel s svojo ambicioznostjo v kratkem času organizirati množična tekmovanja v rekreacijskem smislu in se je tako aktivnost mladincev v remontu zelo povečala. Zainteresiral pa je tudi mladince, ki dolgo niso pokazali pravega zanimanja za delo v mladinski organizaciji.

V zadnjem mesecu smo organizirali tekmovanje v malem nogometu, kjer smo v remontu sami zbrali pet ekip, ena pa je zaradi generalnih popravil v železarni morala odstopiti. V tej akciji je sodelovalo več kot 30 mladincev. Zadnja akcija pa je bila še za širše področje, saj smo k sodelovanju povabili tudi druge osnovne organizacije, ki si same tekmovanj ne organizirajo. Tudi na kegljišču se je srečalo kar osem ekip, prva pa je bila ravno ekipa remonta.

Morala pri mladincih remonta je zadnje mesece zrasla in tako se je pokazalo vsaj upanje, da bomo v septembru brez težav sestavili novo vodstvo osnovne organizacije, saj je sposobnih mladincev v naši OO dovolj.

Sekretarka OO ZSM SGS
in SSTS
Ivanka Valtl

Medsebojna pomoč

KRAMP IN LOPATA

Brigadirji zadnjih izmen končujejo delovne akcije, se v mislih že napol selijo v šolske klopi, na fakultete, na delovna mesta, nekateri pa razmišljajo še dalje — na nova delovišča mladinskih delovnih akcij, ki so v načrtu za prihodnje leto.

Delovne organizacije v občini Ravne so to poletje omogočile več kot 50 mladincem odhod v brigade. Sli so v Slovenske gorice, v Posočje, na Brkine, v Sisak 76 . . . Vrnili so se kot udarniki ali še več: kot udarne brigade nam in sebi v ponos.

Z udeležencem zvezne mladinske delovne akcije »Modro oko 76« na Korčuli smo se pogovarjali o poteku njihovega dela. Na predlog vodstva tovarniške mladine je

med vigredjo in poletjem odšel na akcijo, ki je trajala 30 dni do naslednje izmene. MDA je bila sestavljena iz treh brigad in je štela 120 mladincev. Miran je pripadal brigadi »Norbert Veber«, katere pokroviteljica je bila železarna Sisak, sestavljali pa so jo mladi vseh železarn Jugoslavije; Slovencev je bilo šest. Po strukturi je štela delavska mladina eno tretjino MDA, drugo študenti in dijaki.

Trasa: regionalni vodovod Neretva—Korčula. V tem delu Dalmacije je bila to sploh prva delovna akcija in začeli so dobesedno iz nič. Ob prihodu niso imeli urejenih niti najosnovnejših stvari za bivanje. Sprva so se nastanili v nekem starem zapuščenem hotelu. Potem pa so s prvim dnevom akcije začeli urejevati naselje. Dopoldne so delali na trasi, popoldne so si urejevali naselje, a kljub temu so normo dosegli. Po enem tednu je bil tabor nared in so se v celoti posvetili delu na trasi. Teren je bil skalnat, kar je zahtevalo ogromno fizičnega napora. Na razpolago pa so imeli samo kramp, lopato, navor, o kakšni mehanizaciji ni bil govor. Skopali so 2300 metrov jarka za vodovod, dosegli in presegli plan za 35 % ali 400 norma/ur.

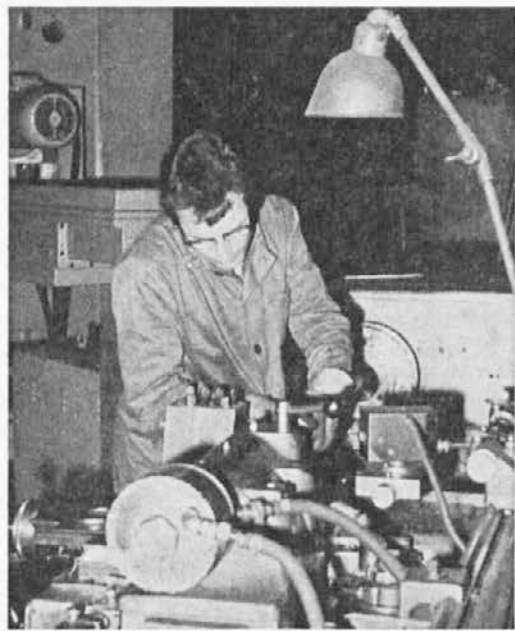
Miran Franc je bil komandir čete v brigadi »Norbert Veber«. V njegovi brigadi je bilo 28 članov ZK, na celotni akciji pa 42 članov ZK, sicer pa je omenjena brigada dobila 42 % priznanj in udarniških značk od predvidenih 100 % za celotno akcijo. Kriteriji za podelitev udarniške značke so bili ostri, saj so se morali mladi za to priznanje polno angažirati na vseh področjih brigadirskega življenja. Naš Miran je bil dvakratni udarnik. Udarniško značko pa je dobil še Jurij Kerbev, tudi ude-

ležene te akcije. Iskreno čestitamo Miranu, Juriju in vsem drugim brigadirjem — udarnikom!
Z. S.

Obisk iz Varvarina

Srečanja mladih iz Slovenije in drugih republik postajajo vse pogostejša. Bržkone je odveč posebej omenjati, da so ta srečanja temeljnega pomena za krepitev bratstva in enotnosti med narodi Jugoslavije. Ni važno, na katerem koncu domovine kdo živi, ampak to, da vse mlade družijo in enotijo isti cilji — boj za demokratično samoupravno socialistično družbeno ureditev. Vzporedno s tem pa mladi spoznavamo tudi svojo domovino v geografskem smislu. To pa pomeni, da nam vsak novi košček domovine, ki ga spoznamo, postane bližji in dražji.

V drugi polovici avgusta so nas obiskali mladi iz pobratene občine Varvarin iz Socialistične republike Srbije. Sprejeli so jih predstavniki tovarniške mladine in predstavniki občinske konference ZSM Ravne. Srečanje je bilo toplo in prisrčno, saj so se mladi obeh občin že večji del spoznali med seboj. Naši mladinci so jim dva dni nudili gostoljubje na svojih domovih. Pokazali so jim kulturne in druge znamenitosti Raven in okolice. Mladi Varvarinci so bili še posebej navdušeni za naše športne objekte, mnogi od njih pa so tudi preizkusili naš zimski bazen. Drugi dan njihovega bivanja pri nas so jih naši odpeljali na Poljano, kjer so položili venec pred spomenikom NOB. Na večer tega dne so se gostje poslovili in izrazili željo po ponovnem srečanju ne glede na to, da je med nami in njimi 800-kilometrski razdalja. Vredno jo je prepotovati, se videti, pokramljati in utrditi bratske vezi — to misel so izrekli oboji.
r. a.

Za doseganje norme je potrebna pridnost

NOVI SEZONI NAPROTI

Spet je pred nami jesen, ki pomeni, da se bodo marsikje začeli pripravljati na novo gledališko sezono. Oživelci bodo odri in spregovorili v svojem vedno svežem jeziku. Tisti trenutki pričakovanja, preden se zavesa odgrne in se igra začne, tisti mali zapleti in trema, ki vlada med igralci, in nazadnje aplavz kot plačilo za ure in ure garanja, vse to me je že od nekdaj privlačevalo. Toda pot, ki pelje od aplavza do srečnih oči gledalcev, je dolga in težka, marsikdo obstane na polovici in nikoli ne doživi radosti, ki jo predstava nudi vsem, ki so jo videli.

Kdor ni nikoli obstal sredi poti, ne bo nikoli vedel, kaj vse se dogaja v tebi, tisti veke, ki bi ti podal roko in te potegnili čez zapreke, ki jih pred gledališko skupino kar mrgoli.

Občutek praznote, podrti upi, izgubljena zaupanja, ko ne najdeš izhoda, ko ni člo-

Vse to moraš doživeti, da se začneš spraševati, zakaj imamo samo nekaj režiserjev, zakaj gledamo na mladinske poskuse igranja tako mačehovsko? Še veliko vprašajev je, veliko odgovorov in veliko poti k reševanju teh problemov. Ni denar zapreka, v tem smislu smo našli z OZKPO skupen jezik. Tudi bi bilo krivično, da bi krivice iskali samo na enem kraju. Toda dejstvo je, da so kadri že leta in leta problem pri nas in nobeno opravičilo, noben izgovor ne bo prepričal, da smo ali bolje rečeno, da se je v preteklosti pa tudi danes storilo vse, kar se je lahko, da bi to stanje vsaj malo omilili.

Zato obstajamo sredi poti, ko iščemo v temi pot, ki jo človek začne že s tem, ko se rodi — pot, ki se je mora naučiti. Kajti tistih, ki bodo ocenili tvoje delo, ne zanimajo tvoje težave, tvoje neznanje, njih izključno zanima samo izdelek.

Brez strahu si upam trditi, da bi z dobrim vodstvom imeli tako na Lešah kakor v Reki in Lokovici poprečne, če ne celo dobre mladinske skupine, ki bi lahko dobro popolnile potrebe po predstavah, ki jih čutimo pri nas.

Da v omenjenih osnovnih organizacijah ZSM usmerjajo mlade na področje kulture, direktno na področje dramatike, smo lahko priča že nekaj let. Res pa je tudi, da nikjer, če izvzamem Reko, niso prišli dalj kot do lokalnih predstav — čeprav je tudi to uspeh, če samo pogledamo, s kakšnimi težavami se v teh sredinah srečujejo.

Da jim po vseh teh, lahko rečemo neuspešnih, še ni pošla volja in še vedno poskušajo, se moramo zahvaliti peščici mladih, ki imajo veselje do dela z gledališčem — to pa je tudi vse, kar imajo za to delo.

Kako bo letos, je najbrž prežgodaj trditi, toda zaradi izkušenj prejšnjih let nisem prevelik optimist. Zaradi tega pa vsekakor ne bom trdil, da bo vse po starem, če bomo spremenili odnos do dela vsi skupaj. Če bi našli skupen jezik za rešitev, potem bi morebiti... Toda to naj pokaže prihodnost.

Spominjam se, da smo že nekajkrat poskušali s kulturno skupnostjo najti skupno pot pri kreiranju kulturne politike pri nas, saj se navsezadnje srečujemo z enakimi cilji — približati kulturo vsem, najbolj pa mlademu človeku, kajti prav mlad človek najbolj potrebuje vse vrste kulture. Žal nismo našli vedno najboljših rešitev in bi vsekakor veljalo, da bi izopet poskusili, saj, kot sem omenil že prej, interes je brez dvoma obojestranski.

Morda bi kazalo, da se že zdaj, ko je brez dvoma še čas, začnemo resno pripravljati na jesen, vsekakor pa bi kazalo, da bi se vse gledališke mladinske skupine, ki imajo namen na jesen pričeti z vajami, že zdaj povezale s kulturno skupnostjo, saj je že izbor dela stvar, ki marsikoga zanese tako daleč, da pozneje ugotovi, da z ljudmi, ki so na razpolago, ne bo kos zadani nalogi.

Še kup pomanjkljivosti je, od samega pristopa k delu do pomoči, ki je ni od nikoder, od prevelikih želj in nerealnih hopenj, na katerih se grade razporedi, ali kakor se je zgodilo lani, ko je propadla revija Naša beseda. Vse to je, mislim, dovolj resno opozorilo vsem, da so težave v našem gledališkem življenju resne in je treba temu narediti konec z resno akcijo, tembolj, ker se konec koncev vsi po malem zavedamo, da to, kar imamo danes — ni dovolj.

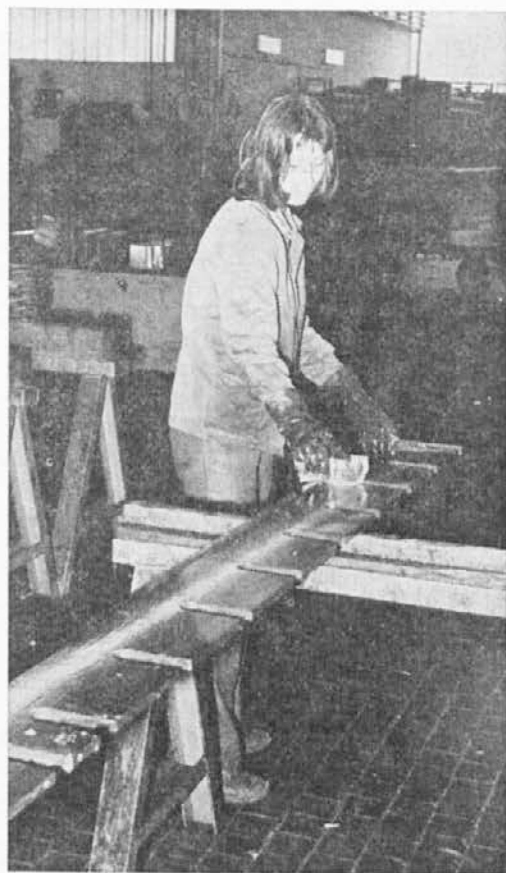
Prvi dan na taboru v Vinici

Bilo je že pošteno mučno. Štiri ure in petnajst minut smo se že vozili. Proga: Ljubljana—Vinica. Končno sem zagledala znano tovarno, cerkev, šolo. Samo še malo, še čisto malo... Že od petih zjutraj potujeva. Ampak samo da smo prišli.

»Nasvidenje počitniško lenarjenje, dober dan tabor!« sem morda takrat vzkliknila, ampak tega ne vem točno.

Republiška konferenca klubov OZN Slovenije je letos že drugič pripravila »polletni študijski tabor«. Lanski je bil na Debelem rtiču, letošnji v Vinici. Da delo klubov OZN med počitnicami ne bi čisto zamrlo, saj jih je za sedaj le nekaj v krajevnih skupnostih, drugi pa so vsi na osnovnih, srednjih, nekaj tudi na višjih in visokih šolah, bo odslej tak tabor ena izmed vsakoletnih akcij republiške konference. Lani sta se tabora iz naše občinske konference klubov OZN udeležili dve članici, letos smo bile že štiri in skoraj prepričana sem, da nas bo drugo let več — če bo le šlo. Ena učenka ŠC in tri gimnazijke smo se torej letos odpravile združiti prijetno s koristnim — počitnice z izobraževanjem — v Vinico.

»Kam bomo šli?« sem vprašala Majdo. Majdo in Georga sva spoznali na tej dolgi vožnji in kar kmalu smo ugotovili, da se peljemo istemu cilju naproti. Majda je bila obveščena nekoliko drugače kot Georg — ona je rekla: »Na osnovno šolo!« Georg pa: »V avtokamp.« Sprevodnik, s katerim smo

Pri industrijskih nožih

Da, zopet je pred nami jesen, ko se bodo marsikje začeli pripravljati na novo gledališko sezono. Koliko skupin bo letos ostalo na pol poti? Rudi Mlinar

se že po naših prvih: »kako dolgo se bomo še vozili v Vinico?« spoprijateljili, nas je povabil, da se peljemo kar z njim do avtokampa, kjer avtobus obrača. Povabilo smo seveda sprejeli, toda... Na avtobusni postaji smo. Vstopi bradač in pravi: »OZN, za mano prosim!« Gremo torej ven, pobremo prtljago in se poslovimo od šoferja in sprevodnika. »V avtokamp gremo, kar za mano!« nas hrabri bradač, ko kislo ogledujemo kup potovalk, nahrbtnikov, torb, spalnih vreč... »V avtokamp greste?« vpraša sprevodnik, »zakaj se pa potem ne peljete z nama?« in vsi veseli lezemo nazaj v avtobus. Pogledam skozi okno: nova trgovina, pošta, banka, potem spomenik, kup hiš in cesta se začne spuščati. Na levi se mi odpre pogled na Kolpo. Nisem si je tako predstavljal. Širša je, bolj lena in bolj zelena. Tam na oni strani je že Hrvaška. Breg je tam ves temnozelen. Med drevjem zagledam mlin: star, zapuščen, barva se lušči in kolo se ne vrti več. Nad mlinom pa, zazdi se mi, da jih slišim — slapovi.

»Tabor!« skoraj vzkliknem, pa čeprav ni potrebno. Drugi so ga opazili prej kot jaz. Trije oranžno zeleni šotori na desni, nato na vsaki strani sedem manjših. Sredi simboličnega V-ja, ki ga tvorijo šotori, stoji jambor, na njem pa plapolata zastava, naša zastava — modra, z grbom OZN. Postajam nestrpna. Na parkirišču izstopimo. Še enkrat se zahvalimo sprevodniku in šoferju. Prav prijetna družba sta bila, če-

prav sta imela bolj malo časa. In tisti poduk starejši ženski tam nekje med Žužemberkom in Novim mestom: »Pri nas ni revnih. Če delaš, če se znajdeš, se ti ni treba bati revščine!« ji je povedal sprevodnik. Nasmehnem se, ko pomislim na to, ter ga nehote primerjam s sprevodnikom na Viatorjevem avtobusu v naši regiji. Peljala sem se v Črno z Ljubljančanom... kakšna razlika... Toda to ne spada sem. O tem bi se dalo napisati nov sestavek.

»Prijetno taborjenje in mnogo, mnogo sonca!« nam zaželita. Druge želje še ne vzamemo resno, saj popoldansko sonce toplo sije na Belo krajino, se lesketa v Kolpi in odseva z naših obrazov. Ogledujemo si tabor. Tu bomo preživeli osem dni, na bregu Kolpe med zlatimi brezami, ki še ne dajejo sence, pa nas vendar simbolično opozarjajo, da smo v Beli krajini.

Sedimo na potovalkah in se pogovarjamo. »Lanski« si imajo toliko povedati, mi »novi« pa samo poslušamo in zdi se mi, da že kar poznamo tiste, ki jih letos ni, pa o njih govorijo. Dejan, naš taborovodja, drugače pa sekretar republiške konference, nas je prišel pozdravit. Stisnil nam je ro-

ko, poklepetal z nami in znova sem začutila nekaj domačega, kot da se že dolgo poznamo. Tako je minil neuradni popoldan.

Ob sedmih zvečer pa se začne, uradno, naš poletni študijski tabor. Razdelimo se v štiri vode. Nato Dejan bere urnik: ob 6.30 vstajanje, jutranja telovadba, zajtrk, predavanja, po kosilu rekreacija, večerja, danes zvečer taborni ogenj, ob pol enajstih mora biti v taboru popolna tišina.

Verica, taborni starešina že prosi vodnike, naj pripravijo program za zvečer. Pri večerji me poštono zebe. Od Kolpe piha. Zdi se mi, da so večeri tu mrzli. Ob tabornem ognju je topleje. Sedimo tesno skupaj in klepetamo. Mladinke iz Vinice zapojejo. Pripravile so nam kratek kulturni program, mi pa s svojim bolj šepamo.

Plešemo kolo, utrujeni, a veseli. Ko potem ležem v spalno vrečo, se mi zdi, da nisem tako utrujena, da ne bi mogla strniti vtisov prvega dne v en sam prijeten vtis, pa vendar: ko poskušam doživljaje razvrstiti v neko celoto, mi oči lezejo skupaj, nekje daleč vidim breze, pa Kolpo, pa mlin... pa slapove... znova breze... Bela krajina.

Blanka Lenassi

Dan graničarjev

Na braniku svoje socialistične domovine že več kot trideset let stoje čuvarji budno in dostojanstveno. Tam stoje v slabem ali grdem, v mrazu ali vročini v neprestani pripravljenosti braniti mejo pred vsakim, ki bi jo iz kakršnegakoli vzroka skušal kršiti. Te in vse druge naloge naših graničarjev so izvedene uspešno in prav gotovo bodo tudi v prihodnje.

15. avgusta — ob dnevu graničarjev — ki ga slavijo z novimi uspehi, so mladinci železarne Ravne obiskali vojake na karavli Sonjak na Holmcu.

Življenje graničarjev se v mnogočem razlikuje od življenja drugih vojaških kolektivov. Tudi drugi vojaki hodijo na stražo in se izpopolnjujejo v vseh potrebnih

veščinah za primer vojne, vendar je še pri tako resnih manevrih jasno, da ne gre zares, ampak le za vaje. Pri graničarjih pa nasprotno gre lahko zares vsak dan, pri vsaki straži in obhodu. Zato sta tudi napetost in pripravljenost veliki.

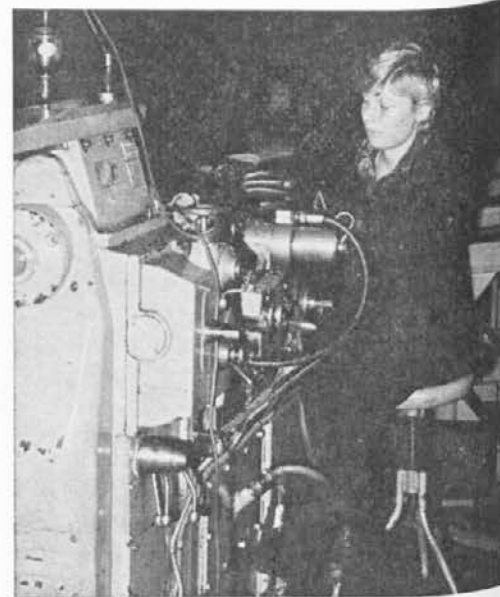
A v prostem času se ti mladi fantje le otresejo skrbi in se sprostijo. Z zelenim načrtom si izboljšujejo jedilnik pa še prihranijo zraven.

Vojaki so vselej veseli našega obiska. Simbolična darila kar nimajo pravega pomena v primerjavi s tem, da smo z njimi mi, da pokramljamo o vsemogočem, se pomerimo v športnih igrah. Mladinci so jim pripravili tudi krajši kulturni program, ki so ga z navdušenjem sprejeli, čeprav recitacij niso posebno dobro razumeli zaradi jezikovnih razlik. Morda njihov praznik res ne bi bil toliko praznik, če bi ga praznovali sami. Naša prisotnost je razbila njihov vsakdanjik, prinesla šalo, igro in smeh. Skoraj ves popoldan smo preživeli z njimi. Slovo pa kot slovo — rahlo skremženo in z obljubami, da se znova snidemo.

r. a.

Kegljanje med OO ZSM

7. avgusta je bilo tekmovanje v kegljanju. Prijavilo se je sedem ekip. Ekipa je štela štiri mladince in eno mladinko. Na tem tekmovanju smo ugotovili, da se mladi bolj zanimajo za kegljanje kot pa za katerokoli drugo rekreacijsko panogo, saj se je tekmovanja udeležilo kar petinštirideset mladih iz večine osnovnih organizacij. In glede na to, da se udeleženci ukvarjajo s kegljanjem le rekreacijsko, smo dobili kar solidne rezultate ekip in posameznikov. Pa tudi množičnost bi verjetno bila še večja, če tekmovanje ne bi bilo ravno v času dopustov.

Na vse se je treba spoznati

Najhujši boj se je vnel med ekipama SGS I. in TRO I., saj je ekipa SGS I. prva le s štirimi keglji prednosti. Na tekmovanju pa je prišlo tudi do nesporazuma, ker je za ekipo industrijskih nožev tekmoval igralec, ki je član kluba Fužinar, zato smo to ekipo diskvalificirali. Seveda ekipi to ni ustrezalo in je iskala krivice pred organizatorju. Ne moremo reči, da nismo tudi mi nekaj krivi, namreč mi bi morali pismeno obvestiti vse ekipe, da na rekreacijskem tekmovanju ne sme nastopati igralec, ki je član kateregakoli kegljaškega kluba. To pa zato, ker veljajo ista pravila za mladino, kot so pri sindikatu, in smo menili, da jih pozna vsak, ki se zanima za rekreacijo. Preden je tekmovalc Fužinarja nastopil, je bil opozorjen in seveda tudi vodja ekipe, da je posledica tega izločitev ekipe. Seveda se moramo v bodoče potruditi, da do takih nesporazumov ne bo prihajalo.

Rezultati Ekipno

1. SGS I. z 879 keglji,
2. TRO I. z 875 keglji,
3. SGS II. z 846 keglji,
4. industr. noži z 842,
5. TRO II. s 768,
6. stroji in deli s 686.

Ekipa industrijski noži I. je bila diskvalificirana.

Posamezno — moški

1. Obreza Jože — SGS, 200,
2. Retko Janko — ind. noži, 200,
3. Uršič Marjan — SGS, 197,
4. Šteharnik Peter — SGS, 194,
5. Verdinek Jože — str. in deli, 192.

Ženske

1. Poročnik Marija — TRO, 182,
2. Kramolc Štefka — ind. noži, 153,
3. Petrič Štefka — ind. noži, 151,
4. Fink Silva — TRO, 148,
5. Svetec Marija — TRO, 147.

Oto Kričej

Začetek oblikovanja

»Mladi fužinar« izhaja kot občasna priloga »Informativnega fužinarja«. Ureja ga uredniški odbor: Rudi Mlinar, Ivanka Valtl, Jože Pačnik in Zlatka Strgar, ki je odgovorna tudi za vsebino.

OB IZVOLITVI NOVIH DELEGATOV

Ob reorganizaciji delovne organizacije bomo to jesen na dvojnih volitvah, za organe TOZD in delovne organizacije v drugi fazi, izvolili iz svojih sredin več sto delegatov v samoupravne organe in delegacije. Število sodelujočih na samoupravnih shemi se bo tako precej povečalo. Angažiran naj bi bil vsak šesti ali sedmi delavec.

Ob tem se bodo skoraj zanesljivo pojavljali pričakovani, a tudi nepričakovani problemi. V vsakem primeru bo ponovno na dnevnem redu vprašanje usposabljanja delegatov. O tem občasno veliko govorimo, načrtujemo konkretne akcije, izmed katerih, kot je bilo to pri organiziranju šole za delegate v občini, vprašanje izobraževanja in dopolnilnega usposabljanja delegatov ostaja slej ko prej odprto in aktualno.

Nesporno je precejšnje število delegatov iz vseh sredin in okolij za opravljanje svojih funkcij nezadostno usposobljeno. Nesporno je najbrž tudi, da bo še dolgo tako, saj izvirnih rešitev za saniranje stanja še ne bomo kmalu našli. Družbenopolitične organizacije, zlasti sindikat kot tudi drugi dejavniki, si sicer prizadevajo in zastavljajo nalogo delegate dodatno izobraževati in usposabljevati, vendar je vprašanje, kaj si s pojmom usposabljanja delegata sploh zamišljamo in kako se stvari lotevamo. Sicer pa ni bistvo problema v načinu pristopa in obliki izobraževanja, temveč vsaj v začetku v samem razčiščevanju pojma vloge in bistva delegata. Dokler vsi delegati in drugi delovni ljudje ter občani tovrstnih pojmov nimajo dovolj razčiščenih, dokler delegati ne vedo, kakšen je njihov dejanski položaj, funkcija, predvsem pa obveznosti in odgovornosti, o vsebini in obliki izobraževanja ni dosti haska razpravljati, če izznamemo, da spada tudi razčiščevanje in opredeljevanje pojma »delegat« v samoupravni socialistični družbi tudi v okvir tega izobraževanja.

Kadar koli je govor o usposabljanju delegatov, je praviloma ali celo izključno govor o organizaciji seminarjev, tečajev in ob tem mogoče še o kakšni dodatni literaturi, po možnosti ne preobširni, ker je delegati drugače ne bodo brali, vsaj večina izmed njih ne. Zastavlja pa se vprašanje, kaj takle nekajdnevni ali celo samo nekajurni seminar delegatu lahko da.

Na njem se delegat pouči o formi delegatskega sistema; kdo koga kam pošilja in kaj od njega pričakuje; o sestavi organov družbenopolitičnih in drugih skupnosti; o vlogi družbenopolitičnih organizacij v sedanjem družbenem sistemu; o nekaterih trenutno aktualnih ekonomskih ali političnih vprašanjih in mogoče še kaj. Nesporno je, da je vse to potrebno in da bi morali delegati to tematiko podrobno poznati. Zmotno pa je misljenje, da bomo že s samim tem dobili kompletno usposobljenega delegata, ki bo kot tak garancija za uspešno izvrševanje nalog. Ti naši delegati niso in ne bodo nekakšni politiki v malem, temveč

se bodo ukvarjali s čisto določenimi konkretnimi življenjskimi problemi vsak na svojem področju in v svoji sredini. Samo poznavanje temeljev družbeno-ekonomske in politične ureditve, pa še tisto zelo skopo, in mogoče še malo splošnega znanja pa je za opravljanje tako zastavljene vloge delegata absolutno premalo.

Precej grešimo, ko enostransko poudarjamo vlogo delegata kot povezovalca med bazo in organom, kamor je delegiran. Tako se je izoblikovalo nekakšno absurdno pojmovanje delegata v vlogi kurirja, prenašalca odločitev, ki smo jih že prej sprejeli na neki širši osnovi in od katerih ne odstopamo, ali vsaj mnenj in stališč. Premalo pa poudarjamo delegatovo osebno angažiranost in soodgovornost za sprejete odločitve.

Do sedaj je bilo to področje res zelo nejasno in smo precej tavalji v temi. Zakon o združenem delu pa, razen redkih izjem, stvari jasno postavlja. Med drugim, kar je zelo pomembno, razčiščuje in jasno opredeljuje sam pojem delegatske baze.

Naši delegati se morajo v samoupravnih organih ali v skupščinah družbenopolitičnih in drugih skupnosti, kamor jih pošiljamo, dogovarjati in usklajevati stališča. Neke vrste imperativni mandat, ki je bil po sprejetju zadnje ustave uveden, ni mišljen tako, da bi onemogočal dogovarjanje, ravno nasprotno, na dogovarjanju naš sistem ravno sloni.

Izhajajoč iz tega stališča pridemo do zaključka, da potrebujemo delegata, ki bo v samoupravnem organu, občinski skupščini ali skupščini samoupravne interesne skupnosti znal tudi katero reči, se dogovarjati in nazadnje svoji delegaciji in svoji delegatski bazi tudi pojasniti, zakaj njihove pripombe k določenemu gradivu niso sprejete. Za takega delegata pa ni dovolj samo znanje, pridobljeno na tečaju za usposabljanje delegatov, temveč se mora predvsem sam neprestano izobraževati tako na delovnem, strokovnem, kot na splošno izobraževalnem področju (ekonomsko, politično, kulturno). Neprestano mora zasledovati dnevno in drugo časopisje, aktivno sodelovati v družbenopolitičnih organizacijah, društvih, v krajevni skupnosti in mogoče še kje. Na vse to bi morali delegate vsekakor opozoriti že prej, preden sprejemajo kandidature. Tisti, ki je pripravljen sprejeti kandidature, ker mu pač godi, da je nekam izvoljen, ni pa pripravljen za to nič žrtvovati in je do celotne družbene stvarnosti popolnoma indiferenten, dela delovni skupnosti, ki ga je delegirala, samo škodo, saj se njeni interesi po takem ali podobnih delegatih vsekakor ne morejo uveljaviti.

V naši samoupravni socialistični družbi potrebujemo tako izobražene delegate, da bodo dorasli nalogam, ki jim jih zadajamo. Proces njihovega izobraževanja pa ne sme biti izoliran in trenuten, temveč kontinuiran, del splošno izobraževalnega procesa. Ta mora biti takšen, da bo dvignil splošno izobrazbeno struk-

turno raven, da bo vsak delovni človek brez posebnega dodatnega usposabljanja sposoben opravljati delegatsko funkcijo.

Potrebno bo seveda še mnogo vetra, da bi zajadrili v tako idealne vode. V sedanji situaciji pa bomo verjetno še naprej nadaljevali s tečaji in seminarji, ki sicer niso nekoristni, koristijo pa le tistim, ki so že spoznali, da se

brez nenehnega, trajnega izobraževanja v vseh smereh in na vseh področjih ne morejo uveljaviti niti kot delegati niti kot samoupravljalci nasploh ter se zavedajo, da je vsestransko izobražena družba pogoj za doseg v ustavi proklamiranih socialističnih samoupravnih odnosov.

j. d.

Priprava in organizacija sestanka

V prejšnji številki je bilo podano nekaj splošnih pravil in mnenj o vodenju sestanka. Sedaj še nekaj o pripravi sestanka in nekaterih drugih vprašanjih, ki bodo bržkone zanimiva vsaj za novo izvoljene člane samoupravnih organov.

Načrtna in teamska priprava

Načrtna priprava seje ali sestanka zahteva od nas, da razmislimo o namenu in vsebini, pa tudi o načinu, kako bomo udeležencem vsebino sestanka prikazali, in o metodi doseganja predvidenih ciljev. Pri tem ne smemo pozabiti tudi na vrsto organizacijskih in tehničnih vprašanj, od obveščanja, zagotavljanja udeležbe, do izbire ustreznega prostora za sestanek.

Pred vsakim sestankom moramo ne le razmisliti, če je v resnici potreben, ampak tudi točno določiti njegov namen: kaj hočemo z njim doseči. Cilj sestanka je najtesneje povezan z vsebino in metodo: kaj bomo na njem obravnavali in kako se bomo lotili vprašanj, ki smo jih predvideli za dnevni red. Priprava na sestanek je sama po sebi tako važna, da je večkrat že v tej fazi potrebno kolektivno delo. Ožja skupina, odbor, sekretariat ali podobno lahko namreč mnogo bolj kot posameznik vsestransko obdela vse navedene vidike priprave, zavzema določena stališča oziroma izoblikuje predloge in alternativne variante, o katerih bomo razpravljali in odločali na sestanku.

Sestavni del organizacijske priprave je točno določen in razčlenjen načrt sestanka. Vključuje dnevni red, vsebino vsake točke in to, kdo bo pripravil zanje potreben uvod, katero gradivo je potrebno za udeležence vnaprej pripraviti. Zavestno se moramo tudi odločiti, kateremu vprašanju bomo na celotnem sestanku ali pri posamezni točki dali prednost, kaj spada po pomembnosti na prvo, kaj pa na drugo mesto.

Vnaprej aktivirati udeležence

Pred mnogimi sestanki je potrebna predhodna analiza stanja ali problemov, kar lažje opravi skupina kot posameznik. Včasih je potrebna tudi objektivna ocena javnega mnenja in razpoloženja v neki skupnosti, kar lahko dobimo s predhodnim neposrednim stikom članov pripravljalne skupine s članstvom, s pripravljalnimi sestanki po manjših enotah ali s predhodnim posvetovanjem s tistimi, ki bolje poznajo probleme in stališča celotnega članstva. To ni le stvar metodologije, ampak tudi sredstvo demokratičnega pripravljanja odločitev, ki se že v pripravljalni fazi naslanja na mnenje in voljo članstva. Vse to je še zlasti pomembno v sedanjem času intenzivnega uvajanja in uveljavljanja delegatskega sistema dogovarjanja in odločanja v vseh sredinah in na vseh odločitvenih ravneh.

Kadar gre za zelo pomembne odločitve, ne moremo vse problematike zajeti na enem samem

V Črni je bil od 14. do 22. avgusta 21. koroški turistični teden. Tudi letos so turistični delavci pripravili obiskovalcem dokaj pester spored. Nedvomno je bilo najbolj veselo, ko so koroški kmetje pripravili sprevod vozov s prikazom kmečkih opravil. Uspela sta tudi tekmovanje predic ter nastop pevskih zborov iz Mežiške doline in zamejstva. Sicer pa so prišli na svoj račun stari in mladi

sestanku. Precenjevali bi možnosti, ki jih ima sestanek kot oblika kratkotrajnega združevanja misli in volje ljudi, če bi v takih primerih že v pripravljajni fazi ne poskrbeli za zadostno obveščeno članstva, če ne bi vplivali na javno mnenje in razpoloženje že pred sestankom in tako pripravili ugodne pogoje za zavestno sprejemanje odločitev. V ozadju te nujnosti je tudi psihološka resnica: če smo sami sodelovali pri izoblikovanju nekaterih predlogov in smo se zanje zavestno opredelili, nas to notranje obvezuje, da pozneje pri njihovem uresničevanju tudi aktivno sodelujemo. Če pa nam je nekaj naročeno od zgoraj, jemljemo to kot samovoljo, ki poraja v nas odpor, češ saj nas ni nihče nič vprašal, čeprav bi nas verjetno moral, ali pa bi se to vsaj spodobilo; oni so sklenili, mi se bomo temu pač podredili in nič več.

Poljudno in ne vsiljevalno

Vodja sestanka in posamezni poročevalci se morajo vnaprej snovno temeljito pripraviti. Uvod v vsako posamezno točko mora dati dovolj izčrpne podatke in potrebne oporne točke, da se lahko razprava razvije in da vsi udeleženci vedo, za kaj gre, v čem so odprta vprašanja, kakšne so alternativne možnosti za določeno rešitev in podobno. Brez izčrpnih in jasnih uvodnih pojasnil ne more biti uspešne razprave, kolikor to seveda ni že v gradivu zadosti pojasnjeno. V takem primeru bi bilo dodatno obširno pojasnjevanje bolj ponavljanje že napisanega in čista izguba časa.

Važen je tudi metodičen vidik priprave snovi, ki se kaže v tem, da morajo biti pojasnila pripravljena tako, da so razumljiva čim večjemu številu, ne le ožjemu krogu strokovnjakov. Popolnoma nasprotno s to zahtevo torej ravnajo nekateri strokovne službe, ki pripravljajo za delavski svet poročilo v takem jeziku, kot bi imeli pred seboj same ekonomiste, inženirje ali pravnike. Tak uvod ne odpira kolektivne razprave, ampak jo preprečuje.

Običajno je prav, da udeležencem sestanka vnaprej pošljemo osnovno gradivo, poročilo ali teze za razpravo, o katerem naj bi razpravljali. Z metodičnega vidika so take teze napačno sestavljene, kadar so presplošne in neproblemske, da naravnost vsiljujejo sklep, ker je vse tako jasno in nesporno, da ni več kaj pripomniti. Vnaprej poslane teze za razpravo morajo namenoma pustiti odprte nekatere stvari. Če smo v analizi ali predlogih navedli več variant in dilem, damo bralec občutek, ne le, da dopuščamo, ampak naravnost pričakujemo od njega, da bo povedal svoje mnenje. Zato bo sam trezno razmislil, se posvetoval s sodelavci in se na sestanku javno opredelil. Na ta način seže snovna priprava do vseh udeležencev sestanka. Le če je sestanek namenjen samo obveščanju oziroma na dnevnem redu ni spornih vprašanj, je lahko gradivo temu primerno neproblemsko.

Zivahno, kratko, pozitivno usmerjeno

Hkrati ko načrtujemo vsebino sestanka, moramo predvideti tudi

trajanje. Trajanje sestanka ne zavisi le od naše volje, če pri tem mislimo na to, koliko časa je neki sestanek lahko ploden. Intenzivno umsko delo lahko traja le nekaj ur, nato pa je potreben odmor, če je sestanek v dopoldanskem času. Kadar pa je popoldne in smo že od dopoldanskega dela zamorjeni, pa ga je potrebno zaključiti še prej. Sicer pa je splošno ugotovljeno, da je optimalno izkoriščen čas sestanka ura in pol do dve uri. Več kot tri ure sestanek v nobenem primeru ne bi smel trajati. Zaradi tega imamo v železarni tudi v splošnih aktih določilo, da lahko sestanek traja maksimalno tri ure; o podaljšanju morajo prisotni posebej glasovati.

Pri umskem naporu v zvezi s sestankom ne gre toliko za objektivno utrujenost (pri tem je treba še zlasti ločiti splošno utrujenost in zamorjenost v večernem času), kot za subjektivno utrujenost, naveličanost in zlogočasnost. Vse to je še zlasti odvisno od zanimivosti obravnavane teme in živahnosti razprave na sestanku.

Pri načrtovanju vsebine in trajanja sestanka smo često pred dilemo: obseči vrsto vprašanj in jih zato obdelati le površno, kar na žalost samoupravna družbena stvarnost nenehno postavlja pred nas, ali se osredotočiti le na nekaj poglavitnih problemov in zadev in te res vsestransko proučiti. Z vidika uspešnosti bi se prej odločili za drugo varianto, čeprav bodo, kot že rečeno, v praksi marsikdaj potrebni tudi kompromisi.

Pri pripravi množičnih sestankov ali posvetovanj moramo realno računati, da bo, kot običajno, zelo malo spontanosti diskutantov, pa še tisti bodo morebiti obrnili pozornost prisotnih od dnevnega reda ali k nepomembnim vprašanjem. Če hočemo, da bo razprava poglobila in dopolnila uvodne besede ali poročilo, moramo vnaprej zagotoviti vsaj nekaj dobrih diskutantov oziroma pripraviti nekaj diskusij. To še ni nedemokratično diriganje razprave. Prav diskutanti pomagajo prebiti led, da se razprava sploh začne, pozneje pa dajo pobudo in usmeritev drugim, da se lahko aktivneje vključijo.

Nedemokratične oblike pa so tiste, ko z nedemokratičnimi sredstvi pred sestankom nekega samoupravnega organa ali podobno, pripravljamo posameznike, naj za vsako ceno zagovarjajo in glasujejo za neki predlog, da bo imel potrebno večino glasov. Ni pa nedemokratično, če se pred nekim sestankom, na katerem bodo člani dali prednost širšim družbenim ali pa ozkim lokalističnim interesom, organizirano pripravijo bolj zavestna skupina, da bo vplivala na bolj pravilno opredelitev vseh v javnem in svobodnem boju mnenj na sestanku. Tudi na to je treba misliti v nekaterih primerih, ko pripravljamo sestanek, da ne bo ožje vodstvo ali skupina z mogoče naprednejšimi koncepti ostala osamljena, medtem ko so druge sile ostale pasivne in neorganizirane.

Pomemben sestavni del gradiva, zlasti kadar gre za občne zbornice, letne konference ali podobno, so poročila, za katera zlasti velja:

— da mora biti vsebina urejena smiselno in sistematično; prav zato po navadi ne smemo navajati preteklega dogajanja po kronološkem zaporedju ali zaporedju prejšnjih sestankov, pač pa raje po problematiki; vsako področje predstavlja svoje poglavje, v katerem navajamo ne le opravljeno delo, ampak tudi pregled stanja in načrte za bodočnost;

— da je poročilo strnjeno in pregledno, ne pa razvlečeno in zametano, da se v njem še avtor ne znajde;

— da bo podano jasno, s podudarkom na bistvenem, da se poslušalci lahko hitro osredotočijo na glavno in najpomembnejšo problematiko;

— da je ocena dela ali problematike stvarna in objektivna, ne pa morda enostranska in osebna, hvalisava ali tendenciozna, kritično uničujoča; zato je treba oceniti stanje in probleme prej v ožjem krogu, sicer lahko neprehtnost določenih trditve povzroči nove probleme in zaplete.

Podobno je z referatom, ki ima širši vsebinski obseg kot poročilo, vsaj kot je v navadi pri družbenopolitičnih organizacijah, ko poročevalci ob širših jubilejih in običajnih sestankih obravnava nekatera temeljna aktualna vprašanja v družbi, z aplikacijo na določeno okolje in na prihodnje delo članstva. Pri pripravi referata se lahko naslonimo, zlasti kadar gre za širšo družbeno problematiko, na enega ali več virov, ki pa nam morajo nuditi vsebinsko in identično podlago in usmeritev.

Odprta vprašanja in priprava nanje

Med najbolj zanimive, življenjsko usmerjene in razgibane sodijo tisti sestanki, na katerih se lotevamo stvarnosti in odprtih vprašanj problemsko, kritično razčlenjujoč stanje, pomanjkljivosti in težave, da bi našli zanje kar najbolj ustrezno rešitev.

Take problemske sestanke in konference srečujemo zlasti pri delovanju družbenopolitičnih organizacij (javne razprave, problemske konference itn.) V delovnih kolektivih so to navadno sestanki o aktualnih pereh problemih. Za vse take problemske sestanke je značilno, da postavimo na zatožno klop določen pojav ali pa izberemo pereč problem in ga damo pod lupo, da bi ga bolje in vsestransko osvetlili in razčlenili. Če odkrijemo vzroke napak, objektivne ali subjektivne krivce določenim negativnim pojavom, smo blizu diagnoze, ki nam omogoča tudi iskanje izhoda oziroma saniranje stanja.

Problemske sestanke uvaja običajno problemski uvod. V njem moramo dati udeležencem izhodiščne informacije in vsebinski okvir razprave. Nakazati moramo vzroke in posledice ter nekaj, po možnosti alternativnih možnih rešitev. Problemski uvod mora navzoče predvsem motivirati za nadaljnjo aktivno udeležbo v razpravi, jih postaviti odločno pred odprta vprašanja, katerim morajo sami najti rešitev.

Notranja zgradba naj bo približno takale:

— opredelitev problema ali pjava, ki ga moramo obravnavati;

izbrani problem moramo kar se da točno opredeliti, da ne bo nesporazumov in stranskih diskusij;

— v opisu pojava ali problema in njegovih oblik naj se nakaže, kakšne so njegove razsežnosti, stopnje oziroma obseg krizne situacije, ki jih pojav povzroča, njegove posledice itd.;

— navedba vzroka pojavov kot: pogoje za nastanek določene pojava, subjektivne vzroke, navidezne ali nebitvene obrobne pojave, resničnih in glavnih krivcev ipd.;

— ugotavljanje metode in sredstev za reševanje problema: kako se lotiti, kaj ukreniti, kdo in kaj nam lahko pri tem pomaga, kaj lahko storimo in kaj moramo sami storiti, itd.;

— uvod končamo z odpiranjem vprašanj; poudarimo na primer, da smo dali samo nekaj izhodišč za skupno kritično razmišljanje, da moramo za tem skupno iskati in tudi najti najboljše možno rešitev. Zaradi tega se vodja sestanka obrača na udeležence direktno na primer: kaj vi mislite, kateri so po vašem mnenju in izkušnjah glavni vzroki, v katerih pojavnih oblikah najbolj občutimo navedene probleme ipd.

Problemski uvod bo največkrat trajal, zlasti kadar so sestanki v ožjem krogu, dobrih 10 minut, niti več niti manj. Če bi bili krajši, običajno ne bi mogli dati uvodne usmeritve, niti ne bi ogreli udeležencev. Če pa bi bili v uvodu razvlečeni in preveč izčrpani, bi uspravili navzoče in bi jim dali varljiv vtis, da smo vse pomembno že samo povedali in da je zato njihovo aktivno sodelovanje nepomembno.

Slabe in dobre teze

Po takem uvodu, ko smo zbrali določen krog udeležencev, ki se v razpravo o konkretni problematiki aktivno vključujejo, bo razprava stekla, se poglobila in razširila uvodna razmišljanja ter osvetlila zadeve z vseh potrebnih aspektov.

Podobno zgradbo, stil in vsebino imajo tudi problemske teze, ki jih pred takimi sestanki in posvetovanji pošljemo udeležencem že vnaprej. V njih bodo izhodiščne informacije, nato pa odprta vprašanja, kritične alternative in variantni predlogi. Problemske teze ne morejo biti do kraja dorečene, temveč morajo dopuščati bralec, da se v nekaterih zadevah sam opredeli in nato po prosti presoji, kolikor ga ne obvezujejo določena obvezna stališča, svobodno odloči. Dobre so tiste problemske teze, ki naravnost silijo bralec, da razmišlja in zavzema svoje stališče že pred sestankom, na sestanku pa zagotovo poseže z osebno zavzetostjo v razpravo. Slabe so tiste teze, v katerih ni več dilem ne alternativ. Ob prebiranju ima občutek, da pametnemu avtorju tvoje mnenje ni preveč potrebno, ali da bi bil tvoj prispevek v razpravi celo nezaželen, kolikor se ne bi omejil zgolj na soglasje in ponavljanje avtorjevih stališč.

Tehnična priprava sestanka

V zvezi z organizacijskimi pripravami sestanka je potrebno opozoriti še na nekatera vprašanja. Med drugim je treba udele-

žence sestanka o kraju, času in vsebini sestanka pravočasno obvestiti. Zagotoviti moramo obveščenoost vseh, ki naj bi na sestanku prišli, to pa zahteva uporabo in kombinacijo različnih sredstev obveščanja. Suhoparno vabilo in obvestilo, na katerem morda dopišemo, da je udeležba obvezna, pogosto ne vžge, če nismo izbrali tematike, ki bi udeležence zanimala. To še posebej velja za množične sestanke, pri katerih ne moremo pričakovati tiste disciplinirane udeležbe, ki je značilna za določene samoupravne organe, družbenopolitične organizacije in društva ter njihova telesa.

Da bi z vabilom čim bolj vplivali na odločitev za udeležbo, ga je treba osebno vročati. V njem ne najdemo le nekaj suhoparnih naslovov iz dnevnega reda, pač pa dodamo še nekaj več podatkov o tem, kar je najvažnejše, katere so odprte dileme, kaj želimo doseči itd. To in nekaj prijaznih besed na koncu lahko res spodbudi tudi take, ki se nič kaj radi ne odzovejo nobenemu vabilu na sestanek.

Kadar lahko dodamo vabilu še gradivo, kratke problemske ali pregledne teze, lahko z vsebino še bolj pritegnemo tiste, ki so za določena vprašanja zainteresirani.

Za sestanek moramo izbrati primeren prostor, dovolj miren in osvetljen, pozimi pa obvezno ogrevan. Pomembna je tudi velikost prostora. V prevelikem prostoru se maloštevilna publika porazgubi in zlepa ne bo prišlo do razgibane razprave. Spet pa ni primerno, da bi v dvorano spravili preveč ljudi, da bi nekateri morali stati ali zaradi gneče ostati pred vrati. Važno je tudi, kako si prostor organiziramo in kakšen razpored sedišč si uredimo. Najboljši razpored, kjer se lahko razvije enakopravna in demokratična razprava, vsekakor je, da sedijo udeleženci drug poleg drugega, v obliki pravokotnika, podkve ali za okroglo mizo. Tak razpored vsebuje zelo veliko spodbudnih elementov za aktivno sodelovanje: vsak vidi vsakega, vsak je po sedežu enakopraven drugim, ustvarja se krog skup-

nega razmišljanja in sodelovanja. Vodja sestanka zavzema tisti položaj, ki mu v sistemu demokratičnega vodenja pripada: je prvi med enakimi. Mnogo manj primeren naj bi udeleženci aktivno sodelovali, je klasičen šolski razpored klopi. Podoben takemu šolskemu razporedu je tudi tisti, ki posredno gledališče ali kinodvorano, kamor hodimo izključno sedet, gledat in poslušat, torej aktivno ne sodelujemo. Kadar je veliko udeležencev pa žal ne moremo izbrati drugačnega razporeda. Če imamo možnost, si pomagamo z menjavanjem plenarnega dela z delom po komisijah. Tako je vsakemu udeležencu vsaj delno dana možnost, da pri razpravljanju aktivno sodeluje. Za sestanke, ki imajo zgolj informativen pomen, pa je tak razpored seveda povsem ustrezen.

Včasih lahko tudi pri manjštevinski skupini menjavamo skupno delo z delom po skupinah. V malem torej uveljavljamo prej omenjeno kombinacijo plenarnega dela z delom v komisijah, kot jo pogosto uporabljajo na kongresih in širših posvetovanjih. Prednost take kombinacije je v tem, da lahko v manjših skupinah pride vsak udeleženec do veljave; tudi tisti, ki se zaradi zavrtosti in pomanjkljive samozavesti sicer zlepa ne oglasi v diskusiji.

Povsem napačno bi bilo, če bi vodili skupno delo na sestanku s takim razporedom, kjer bi okrog vsake mizice ali skupine miz nastala zaprta skupina. Celotna skupnost bi tako razpadla na več nehomogenih enot, brez prave povezave, z omejenimi možnostmi želenega načina komuniciranja. Iz navedenega in samoupravne prakse sledi, da je potrebno vprašanjem kraja, časa, prostora, razporeda itd., torej vprašanjem, ki se zdijo mogoče nekaterim malo pomembna, posvetiti kar največ pozornosti, se vanje resnično poglobiti. Dоследna priprava in pravilno vodenje nam bosta zagotovila tako vzdušje, ki bo vodilo k zagotovljenemu uspehu.

j. d.

S KNJIŽNE POLICE

Izvirna dela

Vida Tomšič, Ženska, delo, družina, družba; zbirka člankov, referatov in razprav, ČZP Komunist, Lj., 412 str. 120 din.

V tej zbirki dobimo kompleksen prikaz borbe za spreminjanje položaja žensk v družbi kot sestavnega dela borbe KP oziroma ZKJ in jugoslovanskega delavskega razreda. Tomšičeva, znana revolucionarka in družbenopolitična delavka, v vseh svojih prispevkih združuje teoretično misel in prakso, odlično povezuje misli klasikov marksizma in vsakdanje probleme, ki nastajajo v borbi za spreminjanje položaja žensk.

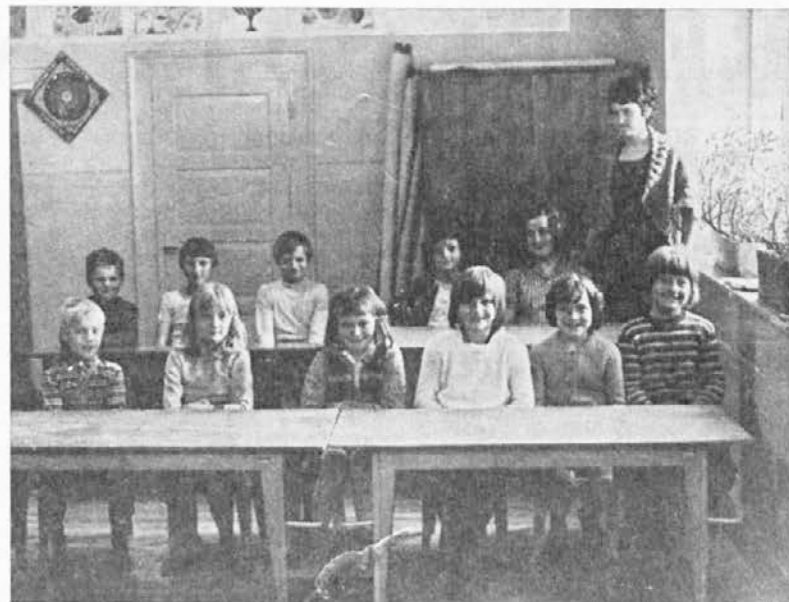
Peter Božič, Na njeni travi, roman, DZS, Lj., 190 str.

Božičev roman prinaša svet socialnih in duhovnih zagat, kjer ljudje beže iz življenjske vsakdanjosti v bizarni svet domišljije.

Avtor niti najmanj ne idealizira svojih oseb, upodablja jih brez sentimentalnosti, hladno, trdo in stvarno. In prav v tej svojevrstni neretuširanosti avtentičnosti dobiva tudi iskanje človekove identitete posebne razsežnosti.

Andrej Hieng, Čarodej, roman, CZ, Lj., 398 str. 160 din.

Hieng je v to prozo vstavil celo vrsto plastičnih, živih figur, ustvaril je pravi mali panoptikum individuov, katerih eksistencialne stiske so čvrsto in nedeljivo povezane z njihovo celotno pojavnostjo. Živi dialog, neposreden, plastičen jezik, dognani opisi in izjemna pisateljska disciplina, vse to priča tudi o obrtni brezhibnosti »Čarodeja«, ki je plod zrelega umetnika in pomeni hkrati tudi svojevrsten dosežek slovenskega romanesknega ustvarjanja.

Na strojanski šoli

Janez Švajncer, Pridi k potoku, roman, Pom. zal., MS, 485 str. 150 din.

Novi roman Janeza Švajncerja zajema snov spet iz sodobnega življenja. Pisatelj nadaljuje v njem slogovno in vsebinsko tisto svojo tradicijo, ki smo jo spoznali že v nekaj njegovih delih. To je svojevrstno realistično pisanje, v katerem se beseda povsem podreja vsebinski začrtanosti. Takšno pisanje ima nedvomno svoj bravski krog, spričo aktualne tematike pa tudi svojo odzivnost.

Luka Kramolc, Koroške viže, Pesmarica, ZO, Mb., 112 str. 80 dinarjev.

Zbirka, namenjena zelo preprosti uporabi, ohranja precejšen delež ljudske tvornosti, tako nekdanje kakor danes nastajajoče. Ohranja torej gradivo, ki bi brez zapisa oziroma publiciranja utegnilo že jutri oditi v pozabo. Tako je Kramolčeva pesmarica prišla ob pravem času in treba jo je izročiti tistim, ki jo pričakujejo.

Skupina avtorjev, Kangbačen, zapis o 5. himalajski odpravi, MK, Lj., 240 str. 228 din.

Jugoslovani in Slovenci še posebej veljamo v mednarodnem merilu za zelo uspešen alpinistični narod. Seveda dolgujemo ta sloves predvsem mlajši generaciji, skupini kakšnih dvajsetih najbolj predanih in pogumnih alpinistov. Po neusmiljenih snopadih z Anapurnami in Makalujem so ob koncu leta 1974 premagali še 7902 metra visoki Kangbačen. Odlomke za knjižno objavo so prispevali udeleženci himalajske odprave in je nekaj podobnega kot poročilo o odpravi na Makalu.

Prevodi

Mihail Kolesnikov, Atomsko mesto, roman, PD, Lj., 210 str. 35 din.

Roman je sodobno, živo in zanimivo napisano delo, ki opisuje izgradnjo atomske postaje po novih načelih. Tako razsežna naloga nujno združuje tako tehnično inteligenco kot delavce, ob tem pa se prepletajo intimne usode, moralne dileme, osebne stiske in nenavadne peripetije najrazlič-

nejših ljudi: znanstvenikov, doktorjev, inženirjev, laborantov, varilcev in nekvalificiranih delavcev. Način pripovedovanja je avtobiografski in zaradi tega zelo neposreden, živ in privlačen.

Theodore Dreiser, Sestra Carrie, roman, Pom. zal. MS, 449 strani 150 din.

Med ameriški pisatelji je imel Dreiser prvi dovolj poguma za odkrito in neizprosno opisovanje resničnosti ZDA in njenih ljudi.

Roman sodi med najbolj znana dela ameriške književnosti in ima trdno mesto v romanopisju sveta. Sestra Carrie pa je poleg tega delo, ki je deležno velike pozornosti — nova izdaja to potrjuje.

William Craig, Bitka za Stalingrad, dokumentarno pričevanje, CZ, Lj., 376 str. 180 din.

Pol leta trajajoči boj za Stalingrad je bil najbolj krvava bitka v vsej zgodovini vojn. Stalingrad je bil prelomnica druge svetovne vojne, začetek Hitlerjevega nezadržnega propada. Ob Volgi se je začel pohod Rdeče armade proti Berlinu in hkrati tudi vzpon Sovjetske zveze v drugo supersilo. Craig je pet let zbiral podatke. Svoje izsledke z obeh strani nekdanje fronte je strnil v edinstven, pretresljiv mozaik, v dokumentarni ep o nekem človeškem trpljenju in tragiki.

Konstantin A. Fedin, Mesta in leta, roman, CZ, Lj., 444 strani 56 din.

Dela Fedina sodijo v sam vrh ruske književnosti tega stoletja. Roman velja kot eden prvih sovjetskih romanov o revoluciji in državljanski vojni. Fedin slika v njem družbo pred prvo svetovno vojno in revolucionarni Petrograd ter militaristično Nemčijo. Pretežen del je posvečen problemu odnosa ruske inteligence do revolucije.

Roman sodi med najboljša dela porevolucijske ruske književnosti.

Po knjigi 76 Z. S.

Morda je le možno, da se človek nesrečno zaljubi, ne da bi iz tega takoj nastala knjiga ali film.

REKREACIJA IN ŠPORT

BOLJŠI POGOJI ZA NADALJNJE DELO AMD RAVNE

Kandidati za šoferske izpite zdaj že prav gotovo poslušajo predavanja in se učijo cestno prometnih predpisov v novi učilnici doma AMD Ravne. Pa nič zato, kljub temu da je od 21. avgusta, ko so v deževnem vremenu odprli vrata nove stavbe-doma, na katerega so člani AMD upravičeno ponosni, minilo že skoraj tri tedne, moramo ob tej priložnosti na Ravnah še kaj zapisati.

Društvo, ki je bilo ustanovljeno 18. februarja 1950 na pobudo »Ljudske tehnike«, šteje danes že 1322 članov. Ob ustanovitvi jih je bilo pa komaj kakšno desetino in še to v glavnem tisti, ki so imeli motorno kolo. »Skromen začetek, saj o pravi motorizaciji skorajda nismo mogli govoriti,« je dejal sedanji predsednik AMD Ravne Franc Hrastnik na otvoritveni slovesnosti. Toda sčasoma so se včlanjali tudi tisti, ki niso imeli motornega vozila, in število članov je hitro naraslo. Danes je v vrstah ravnanskega AMD kar 48 odstotkov lastnikov osebnih avtomobilov v občini (za primerjavo lahko vzamemo, da je to 26 odstotkov SRS). Od ustanovitve pa do danes se je športna in društvena dejavnost močno razvila. Športne prireditve in društveni pikniki pa so postali že kar tradicionalni. V tem času so inštruktorji društva usposobili že več kot 3000 novih voznikov in le malokdo se še spomni časov, ko so se šoferskih veččin učili na starem osebem avtomobilu znanke »wanderer«. Danes so temu namenjeni avtomobili zastava 750 (na voljo jih je 8, ki so zaradi velikega števila kandidatov zmeraj zasedeni), imajo pa tudi dva tovornjaka TAM 6000.

Selitev v nove prostore, ki bodo res namenjeni le delu AMD, pomeni veliko ne le dolgotrajnim članom, temveč bo omogočila še večji korak k uspešnemu in učinkovitemu delovanju na vseh področjih društvene dejavnosti. Ne le to, že v kratkem bodo bodoči vozniki po vsej verjetnosti lahko opravljali voziške

izpite na Ravnah, tako kot so jih že pred 20 leti.

Dom AMD so po idejnem projektu dipl. arhitekta Mira Kostanjevca zgradili delavci Stavbenika s Prevalj, stal pa je 250 starih milijonov. Otvoritveni slovesnosti so prisostvovali predstavniki občinske skupščine, družbenopolitičnih organizacij, delovnih organizacij in ustanov občine Ravne, predstavniki AMD koroške regije, namestnik sekretarja AMZS Momir Radosavljevič in seveda člani ravnanskega AMD. Častna naloga, da prereže trak in odpre prostore novega doma, je pripadla najstarejšemu članu AMD Jožetu Cesniku.

Praznik članov AMD se je nadaljeval z že tradicionalnim rallyjem v neznano in s piknikom, prireditve so poimenovali kar »piknik 76«. Tekmovanja se je udeležilo 87 avtomobilistov, med njimi 8 voznic. Najboljša je bila Berta Torej z 294 kazenskimi točkami pred Liziko Pandev 349, Berto Kogelnik 356, Španželovo in Ramšakovo ki sta zbrali 361 točk. Med vozniki je zmagal Pavle Stebrovnik z 207 točkami pred Francem Fužirjem 215, Vladom Mihinom 229, Zvonkom Škegro 236 in Tomom Škegro 242 točk.

M. Matvoz

ODBOJKARJI FUŽINARJA V PRIPRAVLJALNEM ODDOBJU ZA SEZONO 1976/77

Kot mnoge prejšnje sezone, tako je bila tudi lanska sezona za člane OK Fužinarja uspešna. Vsekakor pa moramo razlikovati uspehe od ciljev. Vsi radi poudarjajo, naštevajo in ponavljajo predvsem uspešno dejavnost (brez poraza osvojeno prvo mesto v drugi zvezni ligi — zahod, osvojitve pokalnega prvenstva Slovenije, prvak za JUGOKUP na področju republike, prva mesta na raznih turnirjih...), le redkokdaj pa analiziramo in povemo resnico, zakaj niso bili doseženi tudi cilji. Zelja in cilj odbojkarjev pa je bila ponovna uvrstitev v prvo zvezno ligo.

Po ugotovitvah vseh sodelujočih so bili poudarjeni naslednji dejavniki, ki so botrovali neuspešnemu nastopu na kvalifikacijski tekmi z Modričo:

1. Moška ekipa je v lanskem sezoni trenirala redno štirikrat tedensko. Ta fond treningov je bil v danih okoliščinah velika obremenitev in odrekanje marsičesa s strani igralcev. Za vstop in sodelovanje v prvi ligi pa je bilo vsaj enkrat premalo treningov, ker vadi večina prvoliških ekip dvakrat dnevno.

2. Kvaliteta treningov ni bila na ravni prvoliške konkurence.

3. Večja angažiranost igralcev ni bila možna glede na delovne in študijske obveznosti igralcev, njihovo družbeno in družinsko angažiranost in končno tudi glede na pomanjkanje vadbenega prostora.

Ostane le dejstvo, da ni osvojila članska ekipa zaželenega cilja. Tako je ostala lanska sezona preteklost z dobro šolo: na napakah se učimo.

Trenutno smo tik pred novo tekmovalno sezono. Ljubitelji odbojke niso seznanjeni z nekaterimi spremembami v tekmovalnem sistemu in razmerami v klubu.

Zvezna tekmovalna so ostala popolnoma enaka kot v lanskem letu. Naša zvezna liga bo imela 10 ekip. V pretekli sezoni so izpadli: Bagat iz Zadra, Sloga iz Zagreba in Zamet iz Reke. V ligo se je moral vrniti bivši prvoliški Karlovac. Kot novince sta se priključila prvaka Hrvatske in Slovenije (Bovec). Razmerje med slovenskimi in hrvaškimi klubi je 7 : 3 v korist Slovenije.

Igralni kader je ostal pri Fužinarju številčno enak. Mladinca Dretnika, ki je odšel v JLA, je zamenjal izkušeni Ban. Prostor v članski ekipi si iščejo perspektivni mladinci: Lipovšek, Žerdoner, Rožanc, Meško in Čebulj. Na vsak način bo ekipa močnejša kot v pretekli sezoni po igralnih sposobnostih posameznikov.

Uspehi in cilji v novi sezoni so odvisni predvsem od pogojev dela. Ti so le navidezno lahki in uresničljivi. Poleg dvorane v DTK imamo novo idealno športno halo ob osnovni šoli. Kot prioritetna ekipa v občinskem merilu bi morali dobiti potreben fond ur treningov (devetkrat po dve uri na teden). Po petkrat bi naj trenirali zvečer in štirikrat dopoldne. Ali bodo imeli vsi igralci možnost udeležbe? Posebno težavo nam povzročata razbitost ekipe, saj so trije igralci prve šesterke v Ljubljani (Košuta, Tušek in Filipančič). Zanje bi morali imeti posebne treninge s kvalitetnim trenerjem. Pa vendar ne bi dosegli smotra treninga: vigravanja ekipe. V domači hiši imamo še vedno nerešeno strokovno delo.

Le ob sodelovanju vseh odgovornih igralcev in odbornikov bomo lahko vsaj delno rešili navedene probleme. Kolikor pa ne bo dovolj razumevanja in pomoči od podjetij, ustanov, šol, TTKS, upravljavcev dvoran in tistih, ki delijo finančna sredstva, je iluzorno pričakovati »skok« v prvo zvezno ligo.

Eno je potrjeno: imamo zadostno število kvalitetnih igralcev, ki bi morali ob zahtevanih pogojih dela uspešno nastopati v zvezni ligi. Pozabiti pa ne smemo, da so igralci ljudje, ki morajo biti zadovoljni tako na treningih kot na tekmovaljih. Prisiljeno in improvizirano sodelovanje pa samo škoduje takšni kolektivni igri, kot je odbojka.

S. F.

REKREACIJSKA DEJAVNOST V PORTOROŽU

Kakor v vseh prejšnjih izmenah je tudi v sedmi bila poglavitna skrb dopustnikov sončenje in kopanje, potem pa je sledila rekreacijska dejavnost. Večeri so bili dolgi in topli in bi brez organizirane rekreacijske dejavnosti bilo marsikateremu pusto in dolgčas.

Zivljenje na igrišču za domom je oživel takoj po 16. uri, ko so se pričela organizirana tekmovalna. Velja poudariti, da so bila vsa tekmovalna osnovana najprej na množičnosti in rezultati niso imeli tako pomembne vloge, kakor na pravih tekmovaljih. Važno je bilo sodelovati, pa četudi si bil v nekaterih panogah popoln laik.

Skozi vse dni, izjema sta dva dneva, ko nam je vreme zagodlo, so se takoj po 16. uri na igrišču začeli zbirati tako mladi kakor tudi starejši tekmovalci — gledalcev je bilo bolj malo, saj smo se držali načela: vsi tekmovalci in vsi gledati ter se udeleževati vseh oblik rekreacije, ki je na voljo. Poleg odbojke so bile na razpolago še dejavnosti v namiznem tenisu, balinanju, streljanju in kegljanju, tako da je vsak našel nekaj zase. Vsak dan je bil po programu namenjen eni panogi, in če samo bežno preletimo tekmovalna skozi teh deset dni, potem vidimo, da so se zvrstila vsa tekmovalna, ki so bila možna.

V kegljanju je vse ugnala Angela Urbancl, v odbojki so oženjeni pokazali več rutine in premagali neoznejenene s 3 : 0, v streljanju je bil prvi Prešeren, prav tako v metanju pikada, v metih na koš pa je vse ugnal Milan Zlof.

V tistih dveh dneh, ko so oblači pregnali s plaže kopalce, je magister Jože Zunec odigral dve simultanki, prvič na 11 deskah in drugič na 10; prvič je dobil 9,5 proti 1,5, drugič pa 9,5 proti 0,5. Predzadnji dan je bilo trim plavanje, ki se ga je udeležilo okrog 100 plavalcev. 12. odraslih in štirje otroci pa so se naučili plavati v plavalnem tečaju.

Naj na koncu poudarim, da je izmena zadovoljna zapuščala Portorož, in če še omenim rezultate anketnih listov, ti kažejo, da je velika večina odhajala zadovoljna tako s postrežbo kakor tudi z organiziranim in zgledno vodenim športnim programom. Pri tem ne gre pozabiti pobudnika in dušo športnega življenja Draga Polanca, rekreatorja v domu.

r. f.

TRETIČ NA REPUBLIKEM PRVENSTVU

Ivanka Valtl, zaposlena v pravi delu tehničnih služb, je šahistka — prvokategornica, članica ŠK Fužinar. Letos se je že tretjič udeležila ženskega republiškega šahovskega prvenstva, ki

Novi dom, boljše delo — slavnostna otvoritev novih prostorov AMD Ravne

Na Ošvenovem so se avgusta pomerili hotuljski lovci v streljanju z zračno puško in lokom. Slednji jim je nadal precej težav. Zmagal je Jože Krivograd, slika pa kaže Ivana Trobasa

je bilo na Jesenicah. Med 22 udeleženkami se je uvrstila na 7.—10. mesto.

Na vprašanje, če je to v primerjavi s prejšnjimi leti korak navzgor ali navzdol, je odgovorila, da je približno enako. Vendar to po njenem še ne pomeni stagnacije, prej pomanjkljivo znanje šahovske teorije. Prav na tem področju ji takšna prvenstva največ koristijo, medtem ko se doma sama ne more temeljito pripravljati. Resen tekmovalni šah zahteva veliko časa, pri njej pa sta na prvem mestu delo in izredni študij, potem šele pride na vrsto šah kot glavni ali celo edini hobi.

O ženskem šahu meni, da ga na našem koncu praktično skoraj ni in smo tu med nerazvitimi v Sloveniji. Da pa tudi dobri slovenski ženski šah v državnem merilu ne more k vrhu, pripisuje načinu ženske igre, ki je mirna in previdna. Ženske v južnih bratskih republikah nasprotno igrajo drznejši, napadalnejši, bolj moški šah.

Po njenem bi kazalo pri nas storiti več, da bi dekleta in žene vzbujale to igro. Oblika in načini nazadnje niti niso važni: lahko bi se srečale najboljše šahistke regije ali bi na sindikalni ravni priredili kak moštveni dvoboj, organizirali ustrezno prireditve za 8. marec ipd. Veliko načinov je pač, kako popularizirati to lepo igro.

K. R.

zmoči ploha. Nedvomno pa je bilo letošnje vreme najmanj naklonjeno kopalcem.

Kljub temu smo se lahko ob zimskem bazenu prepričali, da Ravenčanom ni preveč do kovanja. Je že tako, da tisti, ki bi lahko izkoristili nekaj, tega ne store, tisti, ki pa za to nimajo pogojev, si jih želijo in upajo, da jih bodo kdaj le dobili. Prav tako je bilo tudi na Ravnah. Dokler nismo imeli zimskega bazena, smo se pritoževali in godrnjali, kako je sedaj, pa nam je več ali manj tako znano.

Ker zimskega bazena nismo izkoristili sami, smo pač menili, da je prav, da ga uporabljajo tudi drugi. Nekateri so to res izkoristili in prav so imeli! Sedaj pa se na Ravnah že slišijo razne opazke na račun oddajanja bazena športnikom iz Avstrije in sosednjih krajev Slovenije.

Kako čudni smo Ravenčani! Ko je bazen bolj sameval, nam ni bilo prav, sedaj, ko se kopajo v njem drugi in za to tudi plačujejo, pa nam spet ni.

Morda bi le veljalo zapisati tudi, da je železarna Ravne zgradila bazen zato, da se bi vsaj včasih tudi njeni delavci kopali in si s plavanjem spet nabirali za stroji izgubljene moči. Kljub temu da imajo naši delavci nekaj obiskov na mesec zastoj, jih večinoma ne izkoristijo. Če nismo sami zainteresirani za nekaj, kar smo si zgradili, je čisto prav, da potem tudi drugi okusijo plod našega dela.

F. Rotar

NESREČE PRI DELU V AVGUSTU 1976

Anton Garb, stroji in deli — pri nameščanju vrvi na valj se je ta skotalil in ga stisnil za desno roko.

Andrej Molner, obrat strojev in delov — pri obrobkanju priprave mu je zdrsnila pila, pri tem pa se je vrezal v mezinico leve roke.

Anica Denša, vzmetarna — pri nalaganju vzmeti na stolice za mазanje ji je padla vzmet na palec leve roke.

Milan Kričej, pnevmatični stroji — ko si je šel pripraviti orodje za delo, je z roko zadel v cilindar, ki je bil na mizi. Ta mu je padel na nart leve noge in mu jo poškodoval.

Ervin Golob, obrat strojev in delov — pri zategovanju obdelovanca v čeljustno ploščo mu je zdrsnila cev s ključa, zaradi česar je padel in si poškodoval zapestje leve roke.

Ivan Gorenšek III., obrat strojev in delov — pri odlaganju zobatih vencev z žerjavom na odlagalni voz mu je padel en vенец na prstaneц leve roke.

Jurij Potočnik, rezalno orodje TRO — pri peskanju mu je zaradi izrbljenega tesnila priletel tujek v oko.

Iztok Flis, industrijski noži — pri odlaganju noža na voziček, mu je ta zdrsnil, pri čemer se je vrezal v desno roko.

Alojz Rožen, strojno gradbeno služba — pri razrezu stiropora s

pomočjo krožne žage (ročne) za les si je poškodoval kazalec na desni roki.

Anton Hribernik, transport — med prevozom gredice s pomočjo viličarja iz čistilnice kovačnice v lahko kovačnico je s prednjim kolesom zapeljal na gumijasto cev pri stari lužilnici, iz katere je zaradi pritiska v cevi brizgnila preostala kislina, ki je še bila v njej, pri čemer mu je popeklo vrat in obraz.

Franc Krivograd, valjarna — pri razrezovanju veza gredic se mu je ena skotalila na levo roko ter mu poškodovala kazalec.

Milan Šumah, jeklolivarna — pri vklopu obračalnega stroja je stopil na stabilni del stroja, pri čemer mu je obračalna miza poškodovala prste leve noge.

Andrej Palko, jeklarna — pri odstranjevanju žlindre iz prebodnega žleba mu je padel delček žlindre v oko.

Avzug Fužir, kovačnica — pri vpenjanju kovanih palic v strojno žago mu je padel kovanec na palec leve roke.

Valentin Kos, jeklarna — pri trčenju dveh žerjavov je padel z nefiksiranega sedeža, pri čemer si je poškodoval rebra.

FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILATELIJA FILA

XXI. POLETNE OLIMPIJSKE IGRE — MONTREAL

Ob XXI. poletnih olimpijskih igrah izdaja skupnost jugoslovanskih PTT serijo za štiri priložnostne poštne znamke, na katerih so prikazani motivi poletnih športov, in sicer v naslednjih vrednostih:

	v nakladi
1,20 din — atletika	1.000.000
3,20 din — rokomet	750.000
5,00 din — strelstvo	500.000
8,00 din — veslanje	280.000

Olimpijada je bila od 17. julija do 1. avgusta 1976 v Montrealu. Na njej je bilo vključenih 24 športnih panog. Jugoslavija je bila zastopana v 14. panogah.

Na znamkah je poleg določene motiva tudi znak olimpij-

NAŠ UPOKOJENEC

Feliks Petek, rojen 20. maja 1921, zaposlen v železarni od 29. marca 1939 s prekinitvijo, nazadnje v topilnici. Starostno upokojen 31. julija 1976

skih iger. Likovna rešitev znamk je delo akademskega slikarja iz Beograda Dušana Lučića. Natisnjene so bile v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki enobarvne linijske gravure v polah po 9 znamk. V prodajo so prišle 17. julija 1976. Istega dne je dal Biro za poštne znamke in tisk v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 din oziroma ovitek prvega dne FDC za 19,90 dinarjev.

U. F.

O EVAH

Ženski, ki ima smisel za humor, se kaj takega kot velika ljubezen skoraj ne more zgoditi.

Tudi dekleta mutirajo, in sicer od »ne« k »ja«.

Briljanti so sanje deklet in tolažba žena.

Menjava vloge od mladostne ljubimke k smešni stari ne dela težav samo poklicnim igralkam.

Ženske zahtevajo ljubezen in nežnost, tako rekoč topničarja, ki strelja tiho.

Dober tek!

ZAKAJ NE IZKORISTIMO NAŠIH PRIDOBITEV?

Muhasto vreme letošnjega poletja nam je marsikdaj zagodilo, ko smo se odpravili na izlet, na kopanje ali na piknik. Kaj rado se zgodi, da sonce najprej vabljivo pogreje, ko pa prideš na cilj svojega turističnega potepa, te

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. julija 1976 do 20. avgusta 1976

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
SPREJETI DELAVCI					
1.	Božič Vinko	22. 1. 1956	KV topilec o. p.	topilnica	iz JLA
2.	Broman Franc	28. 12. 1956	KV strugar	obrat rez. or. — TOZD TRO	iz JLA
3.	Cvetković Stjepan	10. 10. 1956	NK delavec	valjarna	iz JLA
4.	Dretnik Albin	1. 2. 1956	KV avtoklepar	obrat rez. or. — TOZD TRO	iz JLA
5.	Grenko Jožef	9. 3. 1956	NK delavec	centralna delavnica	iz JLA
6.	Iršič Peter	10. 8. 1956	KV rezkalec	obrat strojev in delov	iz JLA
7.	Kamnig Ignac	9. 12. 1956	NK delavec	obrat pilarne — TOZD TRO	iz JLA
8.	Kričej Stefan	8. 10. 1956	KV kovač o. p.	kovačnica	iz JLA
9.	Kotnik Jakob	17. 7. 1956	NK delavec	skupne službe TOZD II.	iz JLA
10.	Kotnik Miran	11. 3. 1958	KV ključavničar	obrat rez. orodja TOZD TRO	iz poklicne šole
11.	Lampret Milan	8. 5. 1956	KV ključavničar	valjarna	iz JLA
12.	Lasnik Jože	12. 1. 1956	KV orodjar	modelna mizarna	iz JLA
13.	Lesjak Alojz	11. 4. 1956	KV ključavničar	centralna delavnica	iz JLA
14.	Lozinšek Danijela	10. 11. 1955	NK delavka	počitniški dom žel. Ravne	sezonska zaposlitev
15.	Lukman Mira	15. 11. 1960	NK delavka	počitniški dom žel. Ravne	sezonska zaposlitev
16.	Mežnarc Stanko	26. 4. 1958	KV ključavničar	livarna	iz poklicne šole
17.	Novakovič Dragan	1. 4. 1940	VSS abs. met.	valjarna	štipendist ŽR
18.	Oder Darko	16. 11. 1957	KV ključavničar	livarna	iz poklicne šole
19.	Pirtovšek Zlatko	27. 7. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	iz JLA
20.	Potočnik Anton	24. 12. 1958	KV ključavničar	livarna	iz poklicne šole
21.	Prošenc Stefan	6. 4. 1956	NK delavec	skupne službe — TOZD TRO	iz JLA
22.	Pušnik Emil	17. 11. 1957	KV ključavničar	livarna	iz poklicne šole
23.	Rahten Jože	18. 4. 1959	KV strugar	obrat rez. or. — TOZD TRO	iz poklicne šole
24.	Salschnig Franc	1. 10. 1956	KV valjavec o. p.	valjarna	iz JLA
25.	Škrbot Slavko	4. 6. 1956	NK delavec	topilnica	iz JLA
26.	Štruc Miran	17. 4. 1956	KV ključavničar	strojni obrat	iz JLA
27.	Šumnik Peter	1. 4. 1952	KV ključavničar	strojni obrat	iz JLA
28.	Tevč Jože	18. 3. 1956	KV žarilec o. p.	kovačnica	iz JLA
29.	Vožič Franc	10. 4. 1953	KV rudar	topilnica	iz JLA
30.	Vučko Anton	7. 2. 1955	SS metalurški tehnik	topilnica	iz JLA
31.	Vute Andrej	16. 11. 1954	KV rezkalec	obrat strojev in delov	iz JLA

ODJAVLJENI DELAVCI

1.	Balažič Jožef	10. 8. 1933	PK brusilec	obrat strojev in delov	umrl
2.	Čuješ Tone	19. 8. 1958	NK delavec	skladiščna operativa	samovoljna zapustitev dela
3.	Čulig Želimir	1. 9. 1950	VS dipl. inž. met.	PD TOZD I.	v JLA
4.	Dretnik Miloš	26. 3. 1957	SS metalurški tehnik	valjarna	v JLA
5.	Glavica Vinko	23. 2. 1957	KV obratovni električar	elektro obrat jaki tok	v JLA
6.	Gnamuš Emilija	18. 8. 1951	VSS ekonomist	APO	dana odpoved
7.	Herman Franc	24. 8. 1956	SS metalurški tehnik	valjarna	v JLA
8.	Hovnik Ivan III.	17. 6. 1947	NK delavec	vzmetarna	dana odpoved
9.	Krajnc Dušan	31. 5. 1956	KV ključavničar	energetski obrat	v JLA
10.	Krebs Marjan	1. 8. 1956	KV ključavničar	elektro obrat jaki tok	v JLA
11.	Lozinšek Danijela	10. 11. 1955	NK delavka	počitniški dom žel. Ravne	samovoljna zapustitev dela
12.	Lupša Marjan	29. 9. 1956	SS metalurški tehnik	jeklarna	v JLA
13.	Ošlak Branimir	15. 10. 1955	NK delavec	obrat industrijskih nožev	v JLA
14.	Palko Francišek	28. 1. 1954	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
15.	Pandev Marjan	26. 7. 1956	SS metalurški tehnik	topilnica	v JLA
16.	Paradiž Ivan III.	11. 2. 1957	KV ključavničar	strojni obrat	v JLA
17.	Petek Feliks	20. 5. 1921	KV žerjavovodja	topilnica	starostna upokojitev
18.	Petrovič Milan	30. 7. 1957	KV el. meh.	elektro obrat šibki tok	v JLA
19.	Podgoršek Franc	22. 1. 1953	NK delavec	topilnica	samovoljna zapustitev dela
20.	Poročnik Maks	11. 10. 1956	NK delavec	elektro obrat jaki tok	v JLA
21.	Primožič Danilo	1. 6. 1957	KV avtomehanik	strojni obrat	v JLA
22.	Ristič Stojan	6. 5. 1954	NK delavec	topilnica	v JLA
23.	Serkezi Rajko	13. 1. 1957	KV el. meh.	elektro obrat šibki tok	v JLA
24.	Šteharnek Jože VII.	7. 2. 1958	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
25.	Vdovič Srečko	3. 2. 1956	KV ključavničar	strojni obrat	v JLA
26.	Vergles Cvetka	21. 3. 1951	VS dipl. ekonomist	prodaja TOZD I.	dana odpoved
27.	Žganec Marjan	30. 8. 1957	KV strugar	centralna delavnica	v JLA
28.	Vetrih Jože	14. 2. 1943	PK strugar	obrat rez. or. — TOZD TRO	umrl
29.	Kajzer Jože	14. 3. 1930	NK delavec	obrat rez. or. — TOZD TRO	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti delavci	Odjavljeni delavci
1 — VSS abs. metalurgije	1 — VS dipl. inž. metalurgije
1 — SS metalurški tehnik	1 — VS dipl. ekonomist
9 — KV ključavničarjev	1 — VSS ekonomist
2 — KV strugarja	4 — SS metalurški tehniki
2 — KV rezkalca	4 — KV ključavničarji
1 — KV orodjar	1 — KV strugar
1 — KV rudar	2 — KV el. mehanika
1 — KV avtoklepar	1 — KV žerjavovodja
1 — KV topilec o. p.	1 — KV avtomehanik
1 — KV kovač o. p.	1 — KV obratovni električar
2 — KV valjavca o. p.	1 — PK brusilec
1 — KV žarilec o. p.	1 — PK strugar
8 — NK delavcev	10 — NK delavcev

ZAHVALA

Ob izgubi našega moža in očeta **Jožeta Vetriha** se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sindikatu TRO za izkazano pozornost.

Iskrena hvala tudi sodelavcem čistilnice za darovani venec.

Zaluzoča žena, hčerka Irena, sin Srečko in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta **Vladimira Kelca** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sodelavcem, sindikatu, prijateljem, znancem in sostanovalcem za darovane cence in cvetje. Hvala godbi na pihala, pevcem, g. župniku in vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zad-

nji poti. Pristrčna hvala sestram in bratom Jamnik za denarno pomoč.

Zaluzoči žena Jožica in hčerka Irena.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta in deda **Blaža Navršnika** se najiskrenejše zahvaljujem vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti in sočustvovali z nami. Posebno pa se zahvaljujem sodelavcem TRO Prevalje za denarno pomoč in izrečeno sožalje. Hčerka Štefka z družino.

Fotografije za to številko so prispevali: F. Rotar, M. Ugovšek, J. Šater, F. Kamnik, M. Matvoz in informacijska služba.